

VLAD-DEMİR CARAGANÇU

CAN SICAKLII

18200

VLAD-DEMİR
KARAGANÇU

CAN SICAKLII

(Peet kiyadı)

Editura "TEHNICA-INFO"

Chişinău 2012

CZU 821.512.165(478)-1

K22

Redaktor *Petri Çebotar*

Kompyuter dizicisi *Maxim Vakulenko*

Kabını hazırlayan *Dan Karagançu*

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
KARAGANÇU, V.-D.

CAN SICAKLII: Peet kiyadı/

VLAD-DEMİR KARAGANÇU. – Ch. : "Tehnica-Info", 2012. -222p. (F.E.-P. "Tipogr. Elena-V.I."SRL)

400ex.

ISBN 978-9975-63-340-6

821.512.165(478)-1

K22

ISBN 978-9975-63-340-6

© VLAD-DEMİR KARAGANÇU

Tragig raametli olan oolumun İurieyin hem vakıtsız geçinän eşimin Lidianın anmasına adlêêrim bu peet kiyadımı.

Bu kiyadın basılması için yardım edän unukama Vlada, İurieyin ooluna, çok şükür ederim hem sevgi güderim.

Pentru susținerea acordată în editarea acestei cărți îi exprim profundă mulțumire nepotului Vlad, fiul lui Iurie, pe care mult îl iubesc.

За оказанную поддержку в издании данной книги выражаю глубокую благодарность и любовь внуку Владу, сыну Юрия.

AVTORDAN

Bu üçüncü artistik kiyadımın içinä alındı eni peetlerim, angılarını yazdım 2010–2012 yıllarda hem çevirmelär romın dilindän – Mihay Emineskunun, Vasile Alemsandrinin, Oktavian Goganın, Grigore Vierunun peetleri.

Kendi peetlerimi payettim dört bölümä: ANA TARAFIM, DİVEÇ SEVDA, AYDIN DÜNNÄÄ, PAMFLETLÄR.

İlk bölümä koydum vatan, halk, ana dilim hem Bucakta tabiat temalarında peetlerimi.

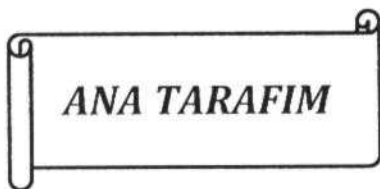
İkinci bölümä girdi peetlerim sevda temalarına görä.

Üçüncü bölüm kaplêêr peetleri filosofiya hem Toprakta tabiat temalarında hem insanın dünnääda yaşayışı için.

Bölüm PAMFLETLÄR, sanêrim, seftä karşılaşêr gagauz literaturasında. Burayı koydum peetleri negativ olaylar hem personajlar için.

Altı peetlerimin temalarına görä yazdım taa bir variant romın dilindä.

Ne uurda yazılı peetlär bu kiyatta, ko sud kesicisi olsun okuyucular.

BİR VATAN VAR İNSANDA

Bir vatan var insanda,
Nicä ana uşakta.
Sevmää läözım vatani,
Nicä kendi ananı.

Salt vatan baalêêr bizi
Bir halka hepsimizi.
Korumaa läözım onu –
O bir paalı vatani.

Ana dili vatanda,
Nicä kan damarlarda;
Onsuz olmaz haliz halk,
Nicä kansız yaşamak.

Ana dili hem millet,
Türkü, masal hem adet
Kuvetlesinnär bizi,
Gagauz Erimizi.

Yaşasın Vatanımız,
Gagauz Milletimiz!
Diveç olsun Halkımız,
Gözäl ana dilimiz!

ANA DİLİM-OGUZ DİLİ...

Ana dilim-oguz dili,
Etiştin bizä eveldän,
Seninnän folklor dizili,
Halkımızda dedelerlän.

Ana dilim-oguz dili,
Var mı nicä sensiz olmaa?
Millet yaptın bizi ani,
Diil mi büyük ayıp unutmaa?

Oguz dilim-gözäl dilim,
Çok sevimniysin sän bana,
Türlü dillerdä lafettim,
Unutmadım seni ama!

Ana-bobamnan birerdä
Seni görärdim düşümdä;
Uurenärkän başka dildä,
Düşündüm ana dilimdä.

Çok yalvarêrım bän sana,
Girgin gururlu Halkıma,
Kendi dilindän atılma –
Tatlı nicä can insana!

Dilini unudan kişi
Kaybeder kendisini dâ;
Bir „mankurtun“* olêr eşi,
Boşuna duumuş halkında!

*„Mankurt“ – soyunu, dilini unudan
kişi (Çingiz Aytmatov, „Буранный
полустанок“)

ANA DİLİ

Ana dilini emer
Uşacık anasından,
Ana dilini yudêr
Sütlän onun güüsündän.

Ana dilindä sever
Ana-boba uşaanı
Uşacık ta suazlêêr
Anasının yanaanı.

Ana dilindä söleer
Uşacık ilk lafını,
Ana dilindä sesleer
Sallangaçta masalı.

Büüyer, şkolaya gider,
Bilgili kişi olmaa,
Rus dilindä üürener,
Ona buuşêr sınaşmaa.

Neçin bizdä zaabitlär
Saymêêrlar dilimizi,
Angısinnan dedelär
Millet yaptılar bizi?

Diil islää halkımızda
Başka dil kullanılsın.
Büük ayıp olur bizä
Dilimiz unudulsun!

ODA MIHAİL ÇAKİRÄ

Ayoz gibi cennettä
Görüner ÇAKİR bizä,
Protoierey klisedä,
Şannı bir ad milettä.

Nicä yıldızlar göktä,
Şılattıydı Toprakta,
Yolumuzu ilerdä,
Kökümüzü geeridä.

Gözäl, açık süreti –
Bir ikona patredi;
O örnek olsun bizä,
Burada hepsimizä.

Sevelim Halkımızı,
Nicä Ay Boba sevdi;
Sayalım dilimizi,
Nicä dedelär saydı.

Yok kimsey aramızda
Gagauz Halkımızda
Ay Bobaya benzesin,
Onun gibi şafk etsin.

Çok borçluyuz biz ona
Ay Mihail Çakirä,
Stavroza mezarında
Dua edelim her kerä.

DİMİTRİ KARAÇOBAN

Karaçoban – büük peetçi,
En talantlı yazıcı,
İlk muzey kurucusu,
Resimci hem kinocu.
Ölä bilärdim onu,
Halkımızın oolunu.

Karaçoban muzeydä,
Büstundä aleyada,
Düşünüklü bakışı,
Gururlu görünüşü,
Bilgiçlerin birisi,
Bucakta şanni kişi.

Tanınmış ömüründä,
Gagauz Milletindä,
Komratta, Kişinövda,
Yazıcılar birliindä,
Avtorluunnan kiyatta
“Alçak Saçak Altında”.

Nicä bir yıldız göktä
Şıladardı Bucakta,
Küülerdä, kasabada,
Uşaklara şkolada.
Ölä bilärdim onu,
Halkımızın oolunu.

CAN SICAKLII

Sizä can sıcaklınnan
Adlêêrim bu peetleri,
Yaradılı havezlän,
Soydaşlarıma deyni.

Adet kalmış eveldän –
Çok çalışkan olalım,
Kolboylarına gelän,
Şannı işlär kuralım.

Eşersin kurak Bucak
Çiftçilerin terinnän,
Bereket versin toprak,
Tertipli ekinnärlän.

Meyva versin başçalar
Alma, armut aaçlarldan;
Çok üzüm yapsın baalar,
Dikilmiş çotuklarlan.

Gözäl kilim dokulsun
Karının ellerinnän,
Halkımız metin olsun
İnsanın işlerinnän.

SEVDİM SİZİ

Sevdim ana-bobamı
Hem ana tarafımı;
Sevdim ana dilimi,
Gagauz Milletimi.

Sevdim kendi aylemi:
Gözâl hem genç karımı,
Paalı uşaklarımı
Hem unukalarımı.

Sevdim küüdaşlarımı:
Gençleri, ihtârları,
Delikannı kızları,
Meydanda horuları.

Sevdim duuma küüyümü,
Çiçek açmış salkımı,
Aaçlarda kuşçaazları,
Hotulda kuannarı.

Sevdim küüdä düünneri,
Oturuşta kızları;
Paskayı Paskelledä,
Temiz suyu çeşmedä.

Çok sevdim yaşamayı,
Çalışmamdan faydayı;
Kısa kaldı ömürüm –
Diveç olsun Milletim!

CANIM DARSİYÊR

Dayma canım darsiyêr,
Nesä yatmêêr kalbimä,
Bekim artık ne geçer
Yada bekleer ilerdä?

Uzun yol ömürümdä
Hep alatlan bän geçtim,
Kısa kaldı önümdä –
Artık sona yaklaştım.

Var taa çok ne sölemää
Okuyucularıma,
Sıra-sıra peet dizmää
Hojma gelir aklıma.

Kiyatlarımnan anılmaa
Bän istärim Bucakta,
Liramnan anıt kurmaa,
Diil taştan mezarlıkta.

SUFLETU-MI TÂNJEȘTE

Sufletu-mi mereu tânjește,
Ceva nu îmi e pe plac:
Poate ce mă părăsește,
Poate doru-mi făr-de leac.

Drumuri lungi trecui în viață
Tot în grabă înadins.
Un drum scurt îmi stă în față
Înspre iad sau paradis.

Mai am multe ce vă spune
Vouă, cititorii mei,
Am dorința de-a compune
Versuri multe pentru voi!

Cărțile ca pomenire
Să-mi servească eu aș vrea,
Versurile-n neuitare
Să existe pururea!

YOLLARIMIN ÇATIRIINDA

Türlü yollarda gezdim
Alatlan yaşamamda,
Şindi te duruklandım
Onnarın çatırında.

Küçüklüümdän sınaştım
Haylak, işsiz kalmamaa,
Onuştan karar aldım
Çatırıkta peet yazmaa.

Sıra-sıra dizerim
Fikirimi laflarlan,
Demää sizä isteerim –
Canım baalı Bucaklan.

Orda geldim dünnääya,
Üürendim laf sölemää;
Orda gezdim şkolaya
Hem çalıştım çok bilmää.

Sevdim ana dilimi,
Bucakta soydaşları;
Sade onnara deyni
Yazêrim bu peetleri.

ANMAKLAR

Anmaklarım geeri çaarêr,
Gençliimin gözelliinâ;
Yaşlarım ileri gider,
Ömürün bitkisinâ.

Butürlü geçer günnerim,
Anmaklarlan, ne oldu,
Ama diil kayıl fikirim,
İzsiz geçsin, ne kaldı.

Kısa insanın ömürü,
Zamannara bakarak;
Akıllan yaşayan onu,
Brakêr Erdä ii anmak.

Çok iş yapmaa çalışêrim
Bu kalan ömürümdä,
Sıra-sıra peet yazêrim
Soydaşlara Bucaamda.

ŞANNI OLSUN GAGAUZLUK

Neçin, kuku, az sayêrsın
Kalan yıllarımı benim?
Bildirmää mi sän isteersin,
Ki kısa kaldı ömürüm?

Bunu bän kendim bilerim,
Ama tutmêêr umutsuzluk;
İşlerimnän bän isteerim
Şannı olsun gagauzluk!

Diil önemni, kaç yıl yaşêêr
Herbir insan bu dünnäada –
Önemni, nesoy iz brakêr
Çalışmasınnan halkında...

ÇEŞMÄKÜÜ

İki yamaç hem bir bayır
Çeşmeküüyün tarafı,
Yamaç, bayır, çukur, çayır –
Duuma küüyümün merası.

Kumnu, sarı, kara toprak
O tarafın kırları,
Dört-beş yılda biri kurak –
Boşaldêr ambarları.

Küüdaşlarım – ii çorbacı,
Her vakıt işä hazır;
İslää kalpli, musaafirci,
Eşinä güdän hatır.

Derin yarlı yamaçlarda
Sıralı gözäl evlär,
Büük havezlän şkolalarda
Üürenerlär uşaklar.

Kumnu erdä, bayırlarda
Dikili soylu baalar,
Tatlı üzüm çotuklarda,
Başçalarda meyvalar.

Sırtmaç toplêêr inekleri
Tolokada otlatmaa,
Çoban haydêêr koyunnarı
Kotaraya – vakıt saamaa.

Dan erleri gozäl aarêr
Çiftçilär artık kırdä,
Ölä uygun işlär gider
Çoktan kurulu küüyümdä.

BABA MARTA

Hep drk hava durr
Baba Marta ayında,
Sansın gneřtn korkr
Bıkmış kışa tarafta.

Gl buz kabını atr,
Gneř erider kaarı,
Daada iidemnr ar,
K bekleer kuşlarını.

Suuktu dn, bn ii hava,
l diřiler gnnr
Baba-Marta ayında,
Açan dner sıırcıklar.

Martta – karı yortusu,
Onnar gibi ay nazlı:
Aliflener fkesi,
Çünkü geçer vakıdı.

Mart gider, April geler,
Sansın artık suuk biter,
Babunun nazı dner,
Gen kojuunu silker...

İLKYAZ

İlkyaz lüzgerleri eser,
Haydêêr göktä bulutları,
Kimi kerä günü saklêêr,
Hem getirer yaamurları.

İlkyaz lüzgerleri eser,
Ama dondurmêêrlar onnar;
Yolcu kuşlar artık döner –
Leleklär, kuular, turnalar.

Sürüylän aulda uçêr
Şen çivıldarkan sıırcıklar.
Başçelerdä gözäl açêr
Liläkalar hem lalelär,

Te kaaz otu peydalanêr
Sokakta derä boyunda,
Bıcıklar otlamaa çıkêr
Sıraylan kaazın ardında.

Meyvalıkta çiçeklendi
Kirez hem vişnä aaçları,
Baada çotuk filizlendi,
Gün yısîdêr ekinneri.

Çiftçilər tarlaya gider
Sürmää, ekmää papşoyları;
Karılar evi tertipleer –
Tezdä Paskellä günneri.

İLKYAZ KÜÜDÄ

Lüzgär eser üülendän,
Kımıldadêr dalları,
Kuşlar düzer enidän
Aaçlarda yuvaları.

Çiçeklendi başçalar,
Kuş avlêêr böcekleri,
Sıcak gündä kuannar
Dolanêr çiçekleri.

Çok iş çiftçiyä kırdä
Olêr ilkyaz zamanı:
Sürmää, ekmää merada;
Kazmaa, serpmää baaları.

Çimenniktä kuzular
Otlêêrlar körpä otu,
Yannarında uşaklar
Çemrek koolêêrlar topu.

Güneş batıya geçer,
Uşaklar döner evä.
Onnar içeri girer,
Kuzular – erlerinä.

Yorgun uşak içerdä
Urokları hazırlêêr,
Ertesi gün şkolada
İslää nota kableder.

GECÄ GÖLDÄ

Yaz geldi, sıcak olêr,
Yıldızlar üzer göldä,
Gözäl Ay göktä şilêêr
Bulutsuz gecelerdä.

Süüt altında skemnedä
Oturêrız yannaşık,
Bir ihtâr önümüzä
Oltaylan tutêr balık.

Göl boyuna olannar
Kızlarınnan gelerlär,
Kayıkta balıkçılar
Nevotları gererlär.

Kamışlıkta ördeklär
Uyuklêêrlar kuşkusuz,
Plasalara balıklar
Tutulêrlar şüpesiz.

Gecä geçer, gün geler,
Güneş duuêr Bucakta;
Aaçta kuşlar çivildêêr
Bizä gölün boyunda.

YAZ GECESİ

Tutuşêr göktä yıldızlar,
Aaçlara toplanêr kuşlar;
Kukumäu çıkêr saklıdan
Gecedä avlamaa kurban.

Balıkçılar artık göldä,
Eni Ay gülümseer göktä;
Tırlaya döndü sürülär,
Onnarlan bilä – köpeklär.

Karannık çöktü dışarda,
Lampalar şılêêr evlerdä;
Çekirgä çalêr başçada,
Kedi mırıldêêr divanda.

Kümesä girdi tauklar,
İmeelik aarêêr tilkilär;
İnsan çalışêr içerdä,
Televizor da – köşedä.

Flambur çiçää gözäl kokêr,
Yarasalar uçmaa çıkêr;
Uyumaa yatêr küçüklär –
li gecelär!

BULUTSUZ GECELÄR

Bulutsuz gecelerin
Gözelli beni büüleer,
Şafkları yıldızların
Duygumu derinneder.

Yıldız kıvılcınarı
Akêr Bucaan üstünä,
Şıladarkan kırları,
Düşer gölün içinä.

Dolu Ay şılêêr göktä
Avşamdan sabaa kadar,
Hem uslu üzer göldä
Balıklarlan barabar.

Kuu kuşu kamişlıkta
Derin uykuya dalêr,
Gençlär suyun boyunda
Bütün gecä oynaşêr.

GÜNEŞ GİTTİ KAUŞMAA...

Te güneş gitti kauşmaa,
Çiftçilär döner evä,
Toplanêr kuşlar uyumaa,
Gümüş Ay piner gökâ.

Karardêr hava duanı
Alaca karannıkta,
Kaçêr kelemä sıçanı
Gecelemää deliktä.

Gök gösterer yıldızları,
Erdä karannık çöker,
İnsan kapêêr hayvannarı,
İçerlerä çekiler.

Yukarda yaraplan uuldêêr,
Görüner şılakları,
Usulca lüzgercik eser,
Kimıldadêr dalları.

Ateş böcekleri şılêêr
Havada karannıkta,
Bölä kısa gecä geçer
Yazın bizim Bucakta.

YAAMUR YAADI...

Hava dürdü kendisini,
Gökü bulutlar kaplêêr,
Uyandırêr üfkesini,
Hojma çimçirik çakêr.

Boldan-bola yaamur yaayêr,
Su döker kuru topraa,
İçeri insan çekiler,
Gider kandilcii yakmaa.

Yaamur yaadi, duruklandı,
Yaamur seli taa akêr,
Lüzgär esmesi uslandı,
Ama çamur taa durêr.

Te komur buluttan Güneş
Çıktı eri kurutmaa,
Käämil kuşak, şen görünüş,
Uzandı gökü düzmää.

Damnalar şılêêr güllerdä,
Kelebek uçmaa çıkêr,
Kuşlar çivildêêr dallarda,
Deredä kaazlar üzer.

Uşaklar kuşaa seviner –
Tabiyatın gözelliinä,
Çorbacılar mayıl olêr
li bereketli yıla.

GEÇ GÜZ

Te geç güz geldi küüyä,
Baalar çoktan bozuldu;
Çiftçi bitirdi ekmää
Hem toplandı gündöndü.

Sarardı güzdän aaçlar
Meyvalıkta, daalarda.
Gittilär yolcu kuşlar
Sıra-sıra havada.

Küsülü güz güneşi
Saklanêr bulutlarda,
Fena poyraz lüzgeri
Peydalanêr dumanda.

Bildirmää bizä isteer,
Ki geler dürük günnär,
Açan hep yaamur çiseer,
Yaklaşêr suuk gecelär.

YAPRAK DÖKÜMÜ

Şindi yaprak dökümü,
Artık Kasım dışarda;
Hasret kaplêêr kalbimi –
Yalnızım suuk odada.

Birär-birär yapraklar
Ayrırlêrlar dallardan,
Nicä gözäl temrelär
Benim darsık canımdan.

Sararmış güzdän güneş
Dumannarda kaybeler,
Poyrazdan kaarlarlan kış
Memlekedä yaklaşêr.

Kefsizliimnän içerdän
Gözederim havayı;
Ne beenärdim ilerdän –
Uyandırêr kahırı.

Kendimä benzederim
Bizdä güz vakıdını,
Sırçada siirederim
Yaştan aarmış saçımı.

GÜZ BİTKİSİ BUCAKTA

Yaamur, çamur, suuk lüzgerlär –
Güz bitkisi Bucakta;
Çoktan gitti yolcu kuşlar,
Sade kuzgunnar* kırdä.

Bitirdi çiftçi işini
Tarlalarda, baalarda,
Karılar koyêr düzeni
kilim dokumaa evdä.

Çoban daattı koyunnarı
Çorbacılara küüdä,
Almêêr sırtmaç inekleri
Otlatmaa çayırarda.

Özledi kışi insannar
Temiz biyaz kaarlarlan,
Özledi kışi uşaklar
Kaarda kaymaa kızaklan.

Kaarlari bekleer ekinnär
Örtünmää suuk havada,
Kaarlari bekleer çotuklar
Sarılmaa ayazlarda.

Gökü kaplêêr gümüş bulut,
Ondan bol-bol kaar yaayêr;
Gerçeklener artık umut –
Ölä Bucaa kış geler...

*Kuzgun – ворон/сoрb.

SAURGUN

Poyrazdan lüzgär üfkäylän
Eleer gümüş bulutları,
Kırı örter ak yorgannan,
Baada gömer çotukları.

Gargaların gaklarkları
İşidiler saurgunda,
Uyandırêr anmakları:
Yaz günnerini denizdä,
Çiçeklerin gözelliini,
Eşil otu tolokada,
Kuzuların oynaşını
Tatlı da kaşı tırlada.

Şindi sä, kışın ortası,
Ayaz da hep kuvetleşer,
Poyraz lüzgerin esmesi
Kürtünnän yolları örter.
Kodrunun çıplak aaçları
Kahıra insanı sokêr,
Donuk baltanın kuşları
Sıcak erdä yazı bekleer.

Furtuna uluyêr daada,
Tavşam titireer andızda,
İlkyazı görer düşündä:
Sansın yısınêr güneştä,
Sansın eşil çalılıkta
Yırtıcılardan saklanêr,
Körpâ filizi andızda
Tatlı havezlän kemirer.

Ama düşlär salt düş kalêr,
Gerçeklik sä çok taa fena.
Canavar avlanmaa çıkêr,
Tilki dä hazır kurbana.

VISCOLUL

Crivățul cu furie
Cerne norii argintii
Și-așterne pe câmpie
Un vâl gros de fulgi albi.

Croncănit de corbi sub cer
S-aude în ninsoare,
Trezind sentiment de dor:
De vacanța la mare,
De splendoarea florilor
Și verdeața pe imaș,
De zburdatul mieilor
Și stâna cu dulce caș.

Însă iarna e în toi
Și gerul se-ntetește,
Codrul cu copacii goi
Tristețe ne trezește;
Tristețe disperată,
Lanurile fiind pustii,
Și balta îngheată,
Fără cocostârci zglobii.

Viscolul întroienind
Acoperă cărarea,
Iepuraşul tremurând
Visează primăvara:
Când sub tufe se-ascundea,
Ferindu-se de fiare,
Lăstări dulci în crâng rodea
Şi se-ncălzea la soare.

Însă visul e doar vis,
Iar viaţa e crudă,
Lupii la vânat s-au pus
Şi vulpea stă la pândă...

BUTAKIM GEÇER AYLAR

Yanvarda yıl başlanêr,
Kolada günü geler,
Pidä, sarma sofrada,
Duruk şarap filcanda.

Fevral – yılda küçük ay,
Geçmää onu diil kolay,
Kışı tutêr sıkıdan,
Korkunç çıkmaa küülerdän.

Martta çözüler göllär,
Kırda eriyer kaarlar,
Tomburuklanêr aaçlar,
Baada aalêêr çıbıklar.

Aprildä almalıklar
Pembä duak takêrlar,
Gözäl açêr lalelär,
Zambaklar hem zümbüllär.

Mayda açêr salkımnar,
Gözäl çalêr bülbüllär,
Bal yapêrlar kuannar,
Gercik eşerer kırlar.

İyündä olêr kirezlär,
Başaklanêr ekinnär,
Gözäl açêr flamburlar,
Başçelerdä – bujorlar.

İyüldä çiftçi orakta
Booday biçer sıcakta,
İhtärlar evlerindä
Çalışêrlar gölgedä.

Papşoy sütlener kırda,
Üzümnär sä baalarda
Tatlılanêr çotukta
Yılın Avgust ayında.

Sentäbridä çiftçilər
Baalarını bozêrlar,
Şkolalarda uşaklar
Eni yılı başlêrlar.

Oktäbridä küülülär
Gündöndüyü toplêrlar,
Biçerlär papşoyları,
Ekerlär boodayları.

Noyabridä insannar
Evdä papşoy soyêrlar.
İşlär bitti kırlarda,
Ama bitmeer küülerdä.

Dekabri – yıl bitkisi
Hem kışın başlantısı.
Hazırlêêrlar çiiiz kızlar,
Düün yapêrlar olannar.

Butakım geçer aylar,
Çalışkandır insannar
Bucaamın tarafında,
Gagauz küülerindä.

MEŞÄ

Yalnız meşä bayırda
Hep siireder merayı,
Bekçi gibi orada
Sansın korêêr dolayı.

Duandan kuşu saklêêr
Çok üz yıl meşä aacı,
Yolcuya gölgä yapêr
Sıcakta yaz zamanı.

Olsa dili lafetsin,
Bulur ne demää bizä,
Yok nicä o bilmesin
Olayları geeridä.

Olsaydı gözü görsün,
Nicä işlär Bucakta,
Vardı nasıl göstereyin
Şafklı yolu ilerdä.

Ama gururlu meşä,
Ölä dilsiz hem gözsüz,
Fayda getirer bizä –
Havayı yapêr temiz.

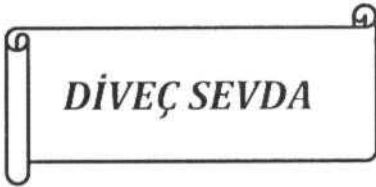
KAVAK

Pençeredän görerim
İhtär kavak aacını,
Kendimä benzederim
Hem sayêrim yaşımı.

Diktim körpä fidanı
O kismetli gençliimdä,
Sevârdim genç karımı
Uşacınnan kucaanda.

Çok yıl geçti o gündän,
Üüsek kavak silkindi;
Görüner pençeredän,
Ki dalları karardı.

Kısa kaldı ömürüm,
Karım çoktan geçindi.
Büüdü unukalarım,
Başka kavak dikildi.

DİVEÇ SEVDA

SÜÜN MÄZ SEVGİ

İhtârlêêr artık benim,
Ama genç kaldı canım;
Süünmedi sana sevgim,
Hep sendä biter yolum.

Çok yıl geeri ikimiz
Buluştuyduk ansızdan,
Alifliydi kalbimiz
Hem gamsızdık ozaman.

Şafklı yıldızı göktän
Getirmää sana hazırdım
Sedefleri denizdän
Peliinä takmaa istärdim.

Sevişärdik ölä biz,
Ki nerdeyiz bilmäzdik
O annarda ikimiz
Utanmaa unudardık.

Tatlı gençlik sevdası
Birleştirärdi bizi,
Nicä cennet alması
Evayı hem Adamı.

Teninin kokusundan
Sarfoş gibi olardım,
Gözlerin bakışından
Ateş gibi yanardım.

İhtârlêêr artık benim,
Ama genç kaldı canım;
Süünmedi sana sevgim,
Hep sendä biter yolum...

NESTINS AMOR

Mi-a-mbătrânit făptura,
Dar sufletu-mi-e tânăr;
Nu mi s-a stins iubirea,
De dorul tău tot sufăr.

Cu multă vreme-n urmă
Te văzui întâmplător,
Îmi pătrunse-n inimă
Chipul tău fermecător.

Stea străluce de pe cer
Să-ți dăruiesc îmi doream,
Perle scumpe de-al tău păr
Să-le agăț eu voiam.

Ne iubeam cu patimi noi,
De uitam unde suntem;
Ne dăruiam amândoi
Sentimentului etern.

Simțul dulce de amor
Ne împreuna așa,
Ca minunea de pe cer,
Fericire ne-aducea.

Aroma ta mă-mbăta,
Făcea mult să te doresc;
Chipul tău mă fermeca
Cu un sentiment ceresc.

Mi-a-mbătrănit făptura,
Dar sufletu-mi e tânăr;
Nu mi s-a stins iubirea,
De dorul tău tot sufăr...

BİR YILDIZ

Gecä evimdä yalnız
Bän seni hep bekleerim,
Aucumnan bir yıldız
Göktän almaa isteerim.

O yıldızı annına
Yapıştırmaa var neetim,
Yapmaa seni bir zına* –
Bir melek gibi metin.

*Şafk edäsin evimdä,
Duygumu yısıdasın,
Nicä dolu Ay göktä –
Eri aydınadasın.*

*Zına – фея.

İLK SEVGİM

Onedi yaşındaydım,
Açan sevdim ilk kerä,
Ateş gibi yanardım,
Koor girdiydi kalbimä.

Sevgilim bir karydı,
Dul kalmıştı o cenktä,
Çiçek gibi gözäldi,
Musaafirdi o bizdä.

Kluba bilä gidärdik
Her pazar avşamnarı,
Hep ikimiz oynardık
Sıravardır tañları.

Vals ya tango oynarkan,
Duyardım güüslerini,
Belinä sarmaşarkan,
Öpärdim gözlerini.

O sade gülümsärdi,
Ko çocukak oynaşsın.
–Küçüksün taa, – deyärdi, –
Ko yärin akran olsun!

Var mı nicä canına
Buyurasın sevgidä,
Salt akıllan yaşamaa,
Seçmemää kuşaa göktä.

Çaardı beni yataana,
Çünkü yalnızdık evdä,
Üretti nicä sevmää,
Sansın düştüm cennetä.

Ertesi günü gitti,
İş bulmuştu rayonda,
Sandım, ömürüm bitti
Maavi gökün altında.

Diil siirek bu dünnäada:
Çocuk kariyı sever,
Bir adam artık yaşta
Temiz kızları beener...

Bekim o yasak meyva
Çok taa tatlı görüner –
Nicä Evayı alma,
Bizi günaaya sokêr...

ADSIZ HANIMA!

Pek siirek seni görerim
Bilmeerim, mutluysun mu;
Açıklamaa bän isteerim
Sana derin duygumu.

Taa olmadık biz ikimiz,
Üz-üzä hem göz-gözä;
Aliflenmedi sevgimiz
Patta taazä döşektä.

Severim seni saklı bän,
Öperim salt elini,
Canım sa çeker ozaman
Sevmää bütün tenini.

Sän haliz melek gibiysin,
Koronasız başında;
Onuştan ölä tatlıysin,
Nicä aazında halva.

Umutlanêrim, olacan
Salt benimnän sän tezdä,
Sana canımı verecäm
Sevgin için bir gecä.

Evrendä* ikiz yıldızlar
Bizä örnek olacek;
Onnar diveç şılasınnar –
Bizä gecä etecek...

*Evren – Вселенная.

SEVDA DUYGUSU

Sevda – bir derin duygu,
Allahtan bizä kalmış,
Kim artık datmış onu,
Boşuna yaşamamış.

Sevda – bir gevrek duygu.
Onu korumaa lââzım,
Açan yaşaman uydu –
Sevimni düştü eşin.

Sevdadan uşak duuêr,
Aylelär kutlu olêr.
Falş sevda baht getirmeer,
Boşuna ömür geçer.

Sevda hem egoistlik
Birerdä yakışmêêrlar –
İlerdä umutsuzluk
Hem kısmetsiz vakıtlar.

BİR DİRİ ŞUFA GİBİYDİN...

Bir diri şufa gibiydin
Senin gençecik kızılında,
Daa keçisinä benzärdin
Körpä otun eşilliindä.

Güneş gibi şafk edärdin
Çocuklara dolayında,
Sade beni sän seçmäzdin
Olannarın arasında.

Üreemä hep aar çökärdi,
Açan çıkardın önümä,
Canım sa ölä çekärdi
Çiili gözlerini öpmää!

Karşı geldiydik bir kerä
Büük meşenin gölgesindä,
Açık baktıydın gözümä,
Ateş yaktıydın kalbimdä.

Sevgi baaladıydı bizi
Ansızdan kismetli andan,
Büülediydi ikimizi
Derin duygu o zamandan.

Çok yaşadık biz bilâ
Kendi eni evimizdâ,
Kurduyduk bir mutlu aylâ
Uşaklarımızlan birerdâ.

TUTÊRSIN MI AKLINDA?

Tutêrsin mı taa aklında
 Buluşmamızı ilk kerä,
 Açan bülbüllär aaçlarda
 Türkü çalardılar bizä?

Alçak dalların altında
 Saklı durardık aalemdän.
 Senin maavi gözlerindä
 Yaşlar şıladı sevgidän.

Kula saçlarına aaçtan
 İhlamur çiçää düşärdi,
 Alifli tatlı aazından
 Temiz soluun kef verärdi.

İstärdim pek sevmää seni,
 Emmää aazın nektarını,
 Dolu gözäl güslerini
 Suazlamaa – yaksın elimi.

–Dayan-dayan, – deyardın sän, –
 Beklä o kısmetli anı,
 Açan hazır olacam bän
 Datmaa cennet almasını.

ÎȚI ADUCI AMINTE?

Îți aduci aminte, dragă,
De-ntălnirea prima oară,
Când ne-nsoțea în duminică
Cântec de privighetoare?

Sub crengi plecate de copaci
Ne ascundeam de ochi străini,
Pe-obrajii tăi înbujorați
Sclipeau lacrimi de-amor plini.

Pe-al tău păr blond de pe copac
Cădeau în șiruri flori de tei,
Iar eu de dragoste buimac
Eram vrăjit de ochii tăi.

Prea mult doream să te iubesc,
Să sug nectar din gura ta,
Frumoșii sâni să-ți netezesc,
De-aroma lor a mă-mbăta.

-Rabdă,- îmi ziceai în șoaptă,
-Va fi clipa fericită,
Când voi fi eu pregătită
Să repet a Evei faptă

SEÇTİYDİM ÇOKTAN

Onu seçtiydim çoktan,
Ayoz gibi gözäldi.
Hepsi bol-bol Allahtan
Görüşünü düzärdi.

Uzun kirpiklerini
Siiredärdim üzündä,
Tombarlak güslerini
Suazlardım düşümdä .

Kıvrak ayaklarını
Fistancınnan örtmäzdi,
A maavi gözlerini
O bendän saklamazdı.

O yıllar bän yalnızdım,
Onun vardı kocası.
Aklımda onu sevärdim,
Gecä-gündüz sırası.

Uydu ölä yaşamak,
Ki yanık ürekliydi,
Çünkü eşinnän suukluk –
Bana umut verdiydi.

Buluşardık ikimiz
İstediimizä görä,
Zevklän sevişardık biz
Benim özel evimdä.

Şindi te yaşta olduk,
Ama kaldı sevimni.
Büün dä genä buluştuk,
Sevdim tatlı tenini.

AÇAN TURNALAR ÖTER

Açan turnalar öter
Üüsek kavaan üstündä,
Hemen aklıma geler
Bir sevgilim Bucakta.

Açan çiçek ayında
Tabiat uyandı kıştan,
Karşı geldim orada
Gözäl, käämil kadınnan.

Geldiydim konuk olmaa
İslää, aarif dostumda,
Oltaylan balık tutmaa
Yalpug gölün boyunda.

Maavi göktä ozaman
Turnalar uçardılar.
Dönärdilär uzaktan
Hem gercik çalardılar.

Bän sevdim o kadını,
O da beni beendi.
Buluşmaa çok uymadı –
Gitmää vakıt geldi.
Gitmää vakıt geldi.

Açan turnalar öter
Aaçlarda yuvalarda,
Hemen aklıma gelir
Käämil kadın Bucakta.

HASTALANDIM ÖZLEMECTÄN...

Hastalandım özlemectän,
Neçin bana gelmeersin?
Bekim vazgeçtin bendän,
Ki bir haber vermeersin?

Te büün hava da bozuldu,
Gök yaş döker yamurlan;
Makar ki saçlarım aardı,
Yaşêêrım taa umutlan.

Mutluyduk, sansın, ikimiz
O geçän zamannarda,
Havezlän sevişärdik biz
Kismetli birliimizdä.

Şindi sade düşlerimdä
Suazlêêrım bän seni
Hem anmaklarlan aklımda
Sän dä seversin beni...

DUYGU

Açan gecä Ay duuêr
Da gelersin önümä,
Derin duygum uyanêr,
Tatlı yatêr kalbimä.

Açan yıldız şafk eder
Duruk gölün içindä,
Canım sevdayı bekleer
Sendän, yärim, her kerä.

Açan buucu gecedä
Yavaşıcık lüzgär eser,
Serinnenmiş canımda
Sana duygum tutuşêr...

SENTIMENT

Când noaptea răsare Luna
Și tu vii în fața mea,
Adânc sentiment într-una
Îmi cuprinde inima.

Când stele strălucesc pe cer
Și-n apa limpede de lac,
Cu inima-mi plină de-amor
Tot te aștept pe același loc.

Când într-un năduf de noapte
Suflă un vânt încetișor,
În inima-mi răcorită
Se-aprinde un tainic dor.

TATLI DUYGU

Açan seftä buluştuyduk,
Bilmäzdik, ne laf sölemää;
Onuştan bilä sustuyduk,
Ama bilärdik sevişmää.

Bezbelli ölä Allahtan
İnstinkt kalmış insana,
Yada biri-birimizdän
Sınaştık tatlı duyguya.

Sevda çözer dilimizi,
Üüreder yalpak lafları,
Yısidarkan canımızı,
Tutuşturêr duyguları.

Tatlı duygu insannara
Lääzım, nicä su hem ekmek.
Onsuz ruhumuz fukaara
Hem umutsuzdur yaşamak.

DİVEÇ SEVDA

İnsannarı eş yapan sevda
Gömülmeer birinnän mezara,
Öbürünnän kalêr dünnäada,
Ay anıt olmaa raametliyä.

Sevda yaşêêr diriylän bilä,
Geçinmişi tutsun canında,
Uşakların anmaklarında,
Unukaların aklısında.

Büük sevda kullanêr dünnäayı –
Bir derin duygu Allahtan,
Getirer Topraa evlatları
Ruhlarinnän göklerden.

Sevda bizi insan yapêr –
Diri tabiata çorbacı.
Kim sevdasız Erdä yaşêêr,
Sayılêr burada yabancı.

AYIN ORAA ŞEN ŐILÊÊR...

Ayin oraa Şen Őilêêr
Açık, yıldızlı göktä,
Aaçta kuşlar uyuyêr,
Kuu kuşu – kamışlıkta.

Sokakta flambur açêr,
Gözäl kokêr dolayda.
Gençlär buluşmaa çikêr
Aaç altında skemnedä,

Sevişmää onnar isteer,
Şindi yaz gecesindä;
Ölä her vakıt olêr
O delikannılıkta.

Gercik bu aydın dünnää,
Onda tatlı yaşamaa;
Göktän gelmiş insana
Biri-birini sevmää.

GENÇLİK

Ay damnadêr gümüşünü,
Titrârkân pençeredä,
Seçer gecä usluluunu
Eni evin içindä.

O evdä iki genç yaşêêr,
Ani diil çoktan evli.
İkisi tatlı uyuyêr,
Zerä yorultmuş sevgi.

Alatlêêr gençlär yaşamaa,
Çünkü tez vakıt geçer.
Gençlik verilmiş sevişmää,
Açan can aliflener.

Diil ii, ki yaşta insannar
Gençlerä maana bulsun;
Ko Allaha yalvarsınnar,
Onnar kismetli olsun...

GÖZLÄR

Kara, maavi, eşil gözlär
Hepsi birtürlü istenän,
Açan alifli duygular
Şilêêr sevdalı gözlerdän.

Çeşitli sevgili gözlär
Büüleer bizi gözelliinnän,
Nicä Evrendä yıldızlar
Büüleer insanı şafkinnan.

Sevdiydim karagöz kızı
Kısmetli gençlik yıllarda,
Sevda birleştirdi bizi
Onun kısa ömüründä.

Şindi maavi gözlü kadın
Benim ii sevimni yärim.
Allah versin, çok yaşasın
Gözäl maavi gözlü sevgim!

Bir eşil gözlü kadınnan
Buluşmadım ömürümdä,
Umutlanêrim, onunnan
Çapraşsın yolum ilerdä.

Eer versä bana kaderim
Bir gün olayım kadınnan,
Pişmansız bitecek yolum –
Ömürüm, bekim, günaalan.

ÇİÇEKLÄR

* * *

Benzärdi çiçek tomruuna,
Ani te-te hazır açmaa;
Ayıptı haliz olana
O zamanda onu sevmää.

Yollarımız ayırıldı,
Herkez işinâ bakardı;
Açan sa buluşmaa uydu,
Açmış çiçek silkinärdi...

* * *

Bir çiçecik kopardıydım
Gamsız gençlik günündä,
Sora çok pişman olduydum –
Çiçecik soldu tezdä.

Te başka çiçeklär açêr
Başçedä dolayımda,
Ama koparmaa yakışmêêr –
Şindi diilim o yaşta...

* * *

Çocuktum – kızları sevârdim,
Gençtim – sevdim genç karıları.
Şindi, açan çok yaşlı oldum –
Severim sade gözelleri...

KISMETSİZ SEVDA

Poema*

Yani yalnız yaşarmış,
Eşini kaybettiynän;
Bir gün yolu çapraşmış
Gençlik sevgilisinnän.
Çoktan süünmüş duygusu
Şindi endän tutuşmuş,
Olsun onun yavklusu,
Hemen neetinä koymuş...

* * *

İki genç tanışmışlar
O käämil Peterburgta,
Neredä üürenmişlär
Bir universitettä.
Kira studentmiş orda,
Üürenmiş türk dilini,
Yani sä doktorantta
Yazmış doktor tezini.
Dayma buluşarmışlar
Teatruda ya kinoda,
Tatlı sevişärmişlär
Kismetli günnerindä.

*Eni variant

İkisi dâ gözälmiş,
Alifliymiş cannarı;
Kira etişmiş kızmış,
Yani dâ delikannı.
Aarif çocuun yavklusu,
Ani kalmış evindä,
Onun seftä sevdası –
Sevişmişlär şkolada.
Ama Yani saklamış
Bu işi yärisindän,
Kira ona pek küsmüş,
Vazgeçmiş Yanisindän.

* * *

Yani evinä dönmüş,
O gözäl yavklusuna,
Tezdä ona evlenmiş,
Hatır gütmüş eşinä.
Mutlu aylä kurmuşlar,
İki çocuk büütmüşlär;
Barabar çalışmışlar –
Çok bilgili olsunnar.
İçerdä salt isläalik,
Arasında büük sevda,
Ama bir aar hastalık

Almış kariyi gökâ.
Yani yaslı dul kalmış
Elli edi yaşında,
Evlenmää istämemiş,
Yalnız yaşêêr evindä.

* * *

Kira sa çok çalıışmış
Tez Yaniyi unutmaa,
Sora tezdä evlenmiş
Bir delikannı çocaa.
O kıvrak boylu olan,
Ancak dönmüş askerdän;
Şen yaşamışlar baştan,
Sevişmäklär derindän.
Kira – dilleri bilän,
Turistlii kullanarmış;
Kocası – usta adam,
Bir zavoda yanaşmış.
Tez bir çocucak duumuş,
Gözäl evlat hem saalam.
Ana evladı sevmiş,
Anayı sevmiş adam.
Çocuk büümüş akıllı,
Ürenärmiş o islää,

Bobası sa tabeetli,
Başlamış dirlii bozmaa.
Geç dönärmış evinä,
Skandalcı adam olmuş,
Yan bakarmış eşinä,
Kira sa ona bıkmış.
Tabeetliylän yaşamaa
Uymamış esabına.
Adamdan ayırılmış,
Oolunnan yalnız kalmış;
Büütmüş onu çalışkan,
Uygun yola doorutmuş:
Üürenmää bitirdiynän,
Oolu resimci olmuş.

* * *

Kira sora görüşmüş
Bir çok yaşlı adamnan,
Angısını bilärmış
Turistlik zanaatından.
Adam alçak boyluymuş,
Topaç gibi burnusu,
Saçı artık biyazmış,
Ama dikmiş duruşu.
Kira geçmiş zamanda
Adama hiç bakmazmış,

Neçin şindi bu gündä
Görüsmää kayıl olmuş?
Karı, ani gençliindä
Gözelleri beenärmiş,
Şindi, orta yaşında,
Bet adamı ayırmış.
Adamın ilk karısı
Ölmüş birkaç yıl geeri,
Şindi bir arkadaşı
Buluşturmuş onnarı.
O çok yaşlı karıcı
Pensionermiş çoktan,
Sora olmuş yazıcı –
Bir yazıcı sıradan.
Adamın üürenimi:
Birkaç klas romınnarda;
Orta, üüsek şkolayı,
Salt dışardan ruslarda.
Kira endän evlenmiş
O çok yaşlı adama,
Angısınnan yaşamış
Birkaç ii yıl yan-yana.
Gençliindän o karıcı
Pek sevärmiş kendini,
Brakıp haliz eşini,
Bularmış başkasını.

Kira olmuş dördüncü
O adamın karısı
Hem də ona yardımcı –
Olsun dooru yazısı.
Kira sansın büülenmiş,
Çok sayarmış eşini;
Allaha dua etmiş,
Korusun kısmetini.
Beenmişlər bilä gezmää
Türlü uzak yollarda,
Dayma türklerä gitmää,
Dinnenmää kurortlarda.
Ama o yaşta adam
Koca borcunu siirek
Gün yaparmış başadan,
Eşi sä bekleer taa çok –
Razı olmaa o isteer,
Kocası sa yorulmuş.
Karı onu afeder,
A kendi hastalanmış.
Bir ay durmuş Türkiyedä,
Käämil Ege denizindä,
İlaçlanmış orada
Kocasının dostunda.
Dönmüş evinä saalam,
Sevindirmiş oolunu.

Şüpele olmuş adam,
Suuk karşılamış onu.
Dirlikleri bozulmuş.
O kıskanç ihtâr adam
Eşini suda çekmiş
Da ayrılmış ondan.
Kira gitmiş Türkiyeyä,
Herbir işä tutunmuş,
Taa çok para kazanmaa
Kırnaklınnan çalışmış.
İki zor yıl orada
İhtâr hastayı bakmış,
Onun zengin evindä
Saabi ölüncä durmuş.
Açan dönmüş evinä,
Adamınnan buluşmuş;
Olsunnar genä bilä
İkisi karar almış.
Biraz vakıttan sora
Evdaşı hastalanmış,
A ona baalı Kira
Hasta bakıcı olmuş.
Hastayı Allah almış,
Geçmiş öbür dunnääya,
A yazıları kalmış
Birkimseyä okumaa.

Beenmiş mi Kira onu?
Şindi kendi dä bilmeer.
Bekim saymış yaşını
Da sanmış, ani beener?
Bu soruşa cuvap yok,
A kimä o büün läázım?
Geçän yıllar yapacek,
Nasılmış, unudulsun.
Bitki günnär o adam
Evdaşından söz almış,
Çıkarsın kiyadını.
Kira sözünü tutmuş:
Gecä-gündüz işlemiş
Uygun olsun kiyadı,
İi havezlän çalışmış
Unutulmasın adı.

* * *

Buluştuyınan Yaniylän,
İlk sevdası uyanmış,
Derin, sıcak duyguylan
Onu enidän sevmiş.
Geçtiynän biraz vakıt,
Onnar, iki yakın can,
Duymuşlar eni kuvet,

Damarlarda sıcak kan.
Sevda ii işlär yapêr:
Yaklaşdırêr cannarı,
Hepsinä umut verer
Hem uzadêr yılları.
Kira geçmiş yaşamaa
Sevgiliinnän birerdä,
Yaniyi her gün sevmää
O yakışık evindä.
Ne olmuş geçän yıllar,
Nicä onnar yaşamış,
Kiminnän beenişmişlär? –
Laf onnarda olmamış.
Annaşarmışlar islää,
Sansın hep biläymişlär.
Biri-birini saymaa
Her gün çalışarmışlar.

* * *

Raametli sä adamı
Brakmêêr raada Kirayı,
A tiparlı kiyadı
Şaştırmış o kariyı.
Küçük patredi orda,
Avtorunnän birerdä,

Yapêr görsün düşündä
Şu adamı yanında.
Sıradan kiyadını
Dayma tutêr elindä
Ramkada patredini
Saklêêr kendi evindä.
Yok nasıl bu dünnäada
Sevişmäa bir kişiylän,
Çıkarmadaan aklından
İşlerini raametliylän.
Yani başlêêr denemäa,
Ani Kira diişiler;
Onunnan ii annaşmaa
Gün-gündän taa zor olêr;
Ölä bilä yaşamaa
Onun havezi geçer.

* * *

Yani kendi istemiş
O kiyadı okumaa,
Ama tezdä annamış,
Ki zor başa çıkarmaa:
Taa çok peetin yok özü,
Boş laflarlan dizili;
Kiyatta çevirmelär

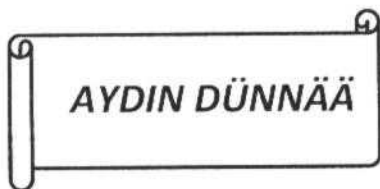
Diil original peetlär.
Puşkin hem Eminesku –
İki büük şanni poet.
Kim kiyadı okudu,
Bulamadı ölä peet.
Sade birkaç annatma
Paa yapêrlar kiyatta,
Üçüncü payı ama –
Onnarın eri orda.
Yani taa meraklanmış,
Neçin kiyadı beener
Kira, kimi o saymış,
Kiminnän taa buluşêr?
Artık geçinmiş adam
Kiraya örnek kalêr,
Kiyadını onuştan
Dayma gözdän geçirer.
Yani çok pişman olmuş,
Ani bulmuş Kirayı,
Açan duygular süünmüş,
Unuttuynan sevdayı.

* * *

Vakit geçer gün-gündän,
Ne olmuş – unutulêr;

Saygılılar ilerdän
Şindi taa az seçiler.
Kira başlêêr annamaa,
Ani yılları geçer,
Genä Yaniyi sevmää
Şindi taa çok çalışêr.
O şindi artık biler –
O adamın kiyadı
Kiyatlıkta toz toplêêr,
Okuyucu seçmedi.
Gözäl düzenni kabı,
Resimnär sayfalarda,
Ama kiyadın paayı,
Ne yazılı içindä.
A gururlu halkımız
İsteer yazıcı olsun,
Nicä Aytmatov Çingiz
Yada Gamzatov Rasul.
Okuyucu hep bekleer,
Ani talantlı gençlär,
Kim pek islää üürener,
Kuracek şannı işlär...
Yani artık istämeer
Şindi nazlı Kirayı;
Sıcak duygusu süüner,
Beenmeer inat kariyı.

Ölä biter bu roman
İki yaşta insanın,
Saafidän geçmiş zaman
Ki onnar mutlu kalsın...

SAALIK DİLEERİM SİZÄ

Çok saalık dileerim sizä,
Bucaamızda hepsinizä:
Analara-bobalara,
İhtärlara hem gençlerä.

Dileerim güneşli günnär,
Yıldızlı açık gecelär;
Vakıtlı yaasın yaamurlar,
Bereket versin ekinnär;

Eşersin, açsın başçalar,
Tatlı üzüm yapsın baalar,
Saalıklan büüsün uşaklar,
Aaçlarda çalsın kuşçaazlar.

Annaşmak olsun devlettä,
Kardaşlık – onun halkında,
Bolluk gelsin aylelerä,
Herbir evä hem her kerä.

KADEMNI AYLEDÄ...

Sevda kademni ozaman,
Açan o karşılıklı,
Hem bir fikirdä iki can
Biri-birinä paalı.

Açan birin sevinişi –
Seviniş eşinä dä,
Ozaman mutlu ikisi
Kismetli aylesindä.

Kademni uygun ayledä
Uslu büüyer uşaklar;
Kasabada ya küüyündä
Terbiyeli olêr onnar.

Şkolada ii üürenerlär,
Sora fakultetleri
Büük havezlän başarêrlar,
Becererlär işleri

Onnarlan metin halkımız –
Bilgili kişilärlän;
Zenginnener kulturamız –
Şannı yaratmalarlan.

Ko çok mutlu aylä olsun
Bucaamin tarafında;
Çok akıllı uşak büsün
Gururlu halkımızda.

DUA

(Uşaklara deyni)

Güneş, güneş, güneşçik,
Gündüz göktä yıldızçık,
Yısıt Topraa ilkyazın,
Kırlar, daalar eşersin.

Bol-bol büsün ekinnär,
Çiçeklensin başçalar,
Çalar kuşlar aaçlarda
Çıvıldasın dallarda.

Lüzgär, lüzgär, lüzgercik,
Getir bana kismetçik:
Ana-bobama saalık,
Bana sa akıllılık.

Kırlangaç, kırlangaççık,
Evimdä yap yuvacık,
Yuvacıkta yavrular,
Gercik kuşçaaz olsunnar.

Bülbül, bülbül, bülbülcük,
Çal bir gözäl türkücük,
Sevindir uşakları,
Korusunnar kuşları.

Ayoz, ayoz, ayozçuk,
Brakma beni yalnızçık,
Koru gecä uykumu,
Ömürümdä yolumu.

Üüret Allahı sevmää,
Hristosa onur gütmää;
Üüret günaasız büümää
Hem cömert kişi olmaa.

UZUN YOLUM

Çocuktum, işä gezärdim,
Kıra sürmää gidärdim
Bobamnan, papşoy kazardım,
Ekinneri biçärdim.

Büüdüm, şkolayı bitirdim,
İnstitutu başardım;
Direktor sora işledim,
Fizikayı üürettim.

Teklif oldum instituda
Çalışmaa kafedrada,
Mehanikayı okumaa,
İnciner hazırlamaa.

Doktoranturaya girdim
Doktor tezini yazdım;
Vakitli korudum onu,
Oldum bilgiç adamı.

Ama gelmişim, bezbelli,
Dünnääya diil kısmetli,
Ki kaldım yaşlı vakitsiz,
Genç oolsuz hem karısız.

Şindi artık yaşta oldum,
Peet yazmaa çekti canım,
Fikirimi yapraa dizmää,
Canımı serinnetmää..

ECEL

Gün-gündän geçer yıllar,
Hep ölä geçer ömür;
Kısalêr uzun yollar,
Canıma girer kahr.

Getirerim aklıma,
Ne geçtim bu dünnäada,
Nelär geldi başıma
Çoktan geçän yıllarda.

Bucaamın tarafında
Geçirdim bän gençliimi,
Moldova devletında
Buldum kendi erimi.

Anamdan hem bobamdan
İzin aldım küçüktän:
Fayda olsun işimdän,
Havezim – üürenmektän.

Bän sevdim hem sevildim,
Geçti gençlik zamanı,
Sora tez yalnız kaldım,
Kaybettim genç oolumu

Şindi yolum kısaldı
Maavi gökün altında,
Ne Allah baştan yazdı,
Ölä olsun bitkidä.

DESTINUL

Zi cu zi trecut-au anii,
La fel trecu tinerețea;
Dispărut-au dulci iluzii,
Mă cuprinde doar tristețea.

Îmi aduc mereu aminte,
Ce am avut de suferit,
Ce-n vremuri deja trecute
Destinul meu mi-a oferit.

În plai natal iubit Bugeac
Îmi trăisem tinerețea,
În Moldova – scump meleag,
Îmi voi trăi toată viața.

De la iubiții mei părinți
Primisem de mic povață,
Ca foarte bine să învăț
Și harnic să fiu în viață.

Am iubit și am fost iubit
În anii care au trecut,
Feciorul tragic mi-a murit,
Soția văduv m-a făcut.

Acu speranța mi s-a stins
Sub acest cer etern sublim,
Ce de Dumnezeu a fost scris –
E amarul meu destin.

ALBOM

Yaprak-yaprak albomu
Aktarêrim önümdä,
İlk sayfada oolumu
Siirederim her kerä.

Canım yanêr mum gibi,
Çünkü tragik yok oldu,
Yıldız gibi şafk etti,
Bir yıldız gibi süündü.

Kabaatsızın cellatlar
Aldılar pak ruhunu,
Eşini dul braktılar,
Üsüz – küçük oolunu.

Öbür sayfada karım,
Oolumun ii anası,
Angısız çoktan kaldım,
Pek tez geldi sırası.

Dua ederim Allaha,
Unukam saalam büüsün,
Bobasına yas tutmaa
Hojma aklında olsun.

ÇİÇEKLÄR DÄ SİLKİNÄRDİ...

Çiçeklär dä silkinärdi,
Açan dul braktın beni;
Akan yapraklar aalardı
Yaslı günnerdä seni.

Baalardı bizi büük sevda
O mutlu gençliimizdä,
Açan yaşardık birerdä
Yakışık evimizdä.

Kurduyduk kismetli aylä,
Sevârdik uşakları;
Ki çalışsınar çok bilmää,
Terbiye ettik onnarı.

Sinkalı, biyaz çiçeklän
Daada açan çiidemnär,
İlkyaz gelän eşilliinnän
Bizi hep büülärdilər.

Sevinärdik çiçeklerä,
Dönän yolcu kuşlara,
Bülbüllerin seslerinä,
Sevdaıı duyğulara.

Şindi dayma canım sızlêêr,
Artık güz ömürümdä,
Açan sa yapraklar akêr,
Bir mum yanêr içimdä.

KUKUMÄU ÇIRKİN BAARARDI...

Ay göktä renksiz şılardı
O dumannı gecedä,
Kukumäü çirkin baarardı
Aaçta evin önündä.

Avşamdan canım sızlardı –
Oolum dönmärdi iştän.
Onu seremcä güdärdi
Cellatların elindän.

Bilmäzdim, nerdä bulunêr,
Ne köstek konmuş ona.
Duyardım – fenalık olêr,
Tokmak geler üstünä.

Geçtiydi uykusuz gecä –
Umutlan dönsün evä.
Gerçeklendiydi seremcä –
Bitkiydi o gecä ona.

Tabutta getirdim onu
Diveç yaslı aylemä.
Üç gün aaladım oolumu,
Sora gömdüm mezara.

Karannık çöktü evimä
O zamannardan beeri,
Çirkin baarêr aaçta genä –
Kukumäü çaarêr beni...

HASRETLİ ANMAKLAR

Masamda bän oturêım,
Kompyuter işleer önümdä;
Oluşları gözederim,
Fikirlerim sä uzakta.

Türlü hasretli anmaklar
Sıraylan geler aklıma;
Geçinmiş yakın hısımnar
Çaarêrlar beni mezara.

Çiçeklän, suylan şişedä
Ölüleri dolaşêım,
Allaha, Hristä* duamda
Afetsinnär yalvarêım.

Var mı dirinin kabaatı,
Ki sırasız geçineriz?
Boba yaşêêr, oolu bitti –
Bekim ölä ecelimiz...

*Hrist – Hristos.

AYIRILMAK

O gün, açan ayırıldık,
Kuku sayardı yılları,
Herbirimiz yalnız kaldık
Unutmaa mutlu annarı.

İkimiz artık yaştaydık,
Saçlarımız çoktan aardı,
Ama genç gibi inattık,
Makar ki ömür kısaldı.

Sıra-sıra aklımıza
Gelärdi sade anmaklar –
Az faydalı ikimizä,
Ardımızda kutlu günnär.

Süünärdi derin duygular,
Nicä yıldız süüner göktä.
Salt kasavetli fikirlär
Beklärdi bizi ilerdä.

VAKIT GEÇER, VAKIT GELER

Vakit geçer, vakit geler,
Diişilerlär insannar,
Kimsä öler, kimsä duuêr,
Diveç yaşêr salt halklar.

Te kış geçer, te yaz geler,
Dönerlär yolcu kuşlar;
Başçalarda aaçlar açêr,
Bal yapêrlar kuannar.

Dan erleri gözäl aarêr,
Gecä diişiler günä;
Küüdä horozlar öter,
Çiftçilär gider işä.

Te yaz geçer, te kış geler,
Giderlär yolcu kuşlar;
Hasretlän insan siireder,
Göktä çalêr turnalar.

Vakit geçer, vakit geler
Eni yılları katmaa,
Ama diveç halka kalêr
Geçän annarı anmaa.

VREMEA TRECE, VREMEA VINE

Vreamea trece, vremea vine,
Și cu ea se schimbă lumea;
Unul moare, alta naște,
Veșnică-i doar omenirea.

Iarna trece, vara vine,
Se-ntorc păsări călătoare;
Înfloresc pomi-n grădine,
Strâng albinele nectare.

Zarea-n purpur e țesută,
Iarba fumegă sub turmă;
La scorbura e grăbită
Cucuveaua cea nocturnă.

Trece vara, vine iarna,
Se duc cârduri de cocoare;
Peste vii se-așază bruma,
Parcă-ar fi mărgăritare.

Vreamea trece, vremea vine
Alte secole să-apuce,
Însă veșnică rămâne
Clipa cea care se duce.

AVŞAMNÊÊR

Gün indi bayırın ardına,
Gök dürüştürer kaşlarını;
Saklanêr tepenin altına
İki eş gelincik sıçanı.

Yavrulara pıtpıdak döner,
Kanatlan örter yuvasını;
Çayırdan serin soluk gelir,
Gündöndü iiltmiş kafasını.

Gümüş Ay göktä gözelleşer
Avşam alaca karannında,
Te kıvılcınnar gibi şılêêr
Ateş böcekleri havada.

Şılaklar yanêr direklerdä,
Pipirudalar şılaa gelir;
Bir çırtma sesinä sokakta
Olannar kızlarlan toplanêr.

Artık karannık çöktü küüdä,
Yorgun çiftçi derin uyuyêr;
Balıkçılar gölün üstündä
Kayıklan nevotları gerer.

Yıldızlar şafk eder gecedä,
Köpeklär kuşkulu uyuklêêr,
Bir tren geçer demir yolunda,
Sade benim canım darsiyêr...

SAKIRGA

Sakirga salındı gölä
Evrem gibi buluttan,
Suyunu kaldırdı gökä
Balıklarlan içindän.

Dibini açtı üfkäylän,
Beş başlı ajder gibi;
Kenara çıktı borannan,
Bol-bol yaamur getirdi.

Aaçları çıkardı köktän,
Aldı ev örtüsünü,
Kaldırdı saplı erindän,
Daatmadaan üfkesini.

Sora açık kıra gitti,
Yattırdı ekinneri,
Erä örtüyü indirdi,
Bittiyän kuvetleri.

RESTORANDA

Kayınnarın arasında
Dolu Ay yayêr güusunü,
Daa boyunda restoranda
Gençlär harcêêr parasını.

Yakın geçä yarısına
Yapı titirer şenniktän,
Gözäl kızın türküsünä
Şamarlar patlêêr sofradan.

Hepsi keflicä orada,
Kızlar, çocuklar – birtürlü;
Gecä geçer restoranda,
Kimsey kalmadı küsülü.

Şindi yortu günnerindä
Gençlär alatlamêêr evä,
Gostinişada yatakta
Onnar veriler sevgiyä.

Analar-bobalar evdä
Kuşku bekleer evlatları,
Kandilcik da ikonada
Şilêêr, koruyêr onnarı.

BİR İHTÄRİN İSPIYADASI

Sentäbridä bir gündä
Kızı gördüm önümdä,
Sinkalı fistancıklan,
İki uzun peliklän.

Gün yakmıştı üzünü
Hem gözäl süretini;
Alifliydi gözleri,
Hem pembä yanakları.

Osaat yattı kalbimä,
Tıparlandı imiimdä.
Uykusuz geçti gecä
O kızlan fikirimdä.

Bilmäzdim, nicä adı,
Kız mı ya bekim karı,
Ama diildi önemni,
O büülediydi beni.

Görüştüydük başçada,
Aaç altında skemnedä,
Bütün gecä sarmaşık
Biz doyunca seviştik.

O kız bana eş oldu,
Kismetli adam yaptı.
Yaşadık biz barabar
Te büünkü günä kadar.

Uşacık biz yapmadık,
Aaretlii dä büütmedik.
Yaşadık ölä gamsız,
Şen hem kolay ikimiz.

Şindi ihtärlık bastı
Da saçlarımız aardı.
Günnär geçer umutsuz,
Anmaklarlan hem yalnız...

HAVEZ

– Sessiz yatardı yanımda,
Sansın istärdi uyumaa,
Annardım soluundan ama,
Ki genä isteer sevişmää.

Duyardım çıplak tenini.
Gözäl karının güüsleri
Uyandırardı kefimi
Öpmää körpä teneleri...

Biz iki gençtik ozaman,
Yavklu olduduk enidän;
O ayrılmıştı kocadan,
Döndüydüm bän askerliktän.

Sevdim onu çocukluumda,
Buluşardık saklı salt biz,
Ya şkolanın aulunda,
Ya bendä yalnız ikimiz.

Emin verärdik her kerä,
Ki nekadar yaşayacez,
Çalışacez olmaa bilä,
Ki mutlu aylä kuracez.

Onsekiz yaşta olduynan,
Bän çaarıldıydım askerlää,
O sa tez, yalnız kaldıynan,
Alatlamıştı evlenmää.

Diil kolay kısmetli olmaa
Aalemin kısmetsizliinnän,
Kıskanç kocaylan annaşmaa,
Açan canın başkasınnan.

Dirliksiz eşinä bıkmış
Sevgisiz evlenän karı,
Ana-bobasına dönmüş,
Utanêr çıkkmaa dışarı.

Şindi te bilä yaşêêrız,
Nicä iki tatlı yavklu,
Evlenmää sä kıyışmêêrız –
Afetmedim taa bän onu!

* * *

Büük meraklan seslediydim
İspiyadayı dostumdan;
Nasaat bekleer, annadıydım,
Bendän, yaşta adamdan.

TOPRAK

Toprak doyurêr bizi
Her yıl bereketinnän;
İlkyazın eşil üzü,
Güzün kaplı altınnan.

Erdä büüyer ekinnär,
Meyva yapêr başçalar,
Gözäl açêr çiçeklär,
Üzüm büüder çotuklar.

Toprak giidirer bizi
İşçinin ellerinnän;
Üreder hepsimizi
Yaşamaa hep akıllan.

Toprakta duuêr insan,
Geçirer ömürünü;
Toprakta o her zaman
Bulêr, sever eşini.

Erdä büüyer uşaklar,
Geçinerlär ihtärlar;
Hep diişiler kolboylar,
Diveç kalêr anmaklar.

İNSAN DÜNNÄÄDA

Açan bir yıldız akêr
Göktä gecä vakıdı,
İnsanı hasret kaplêr,
Sanêr, kimsä geçindi.

Açan bizä gülümseer
Dolu şafklı Ay göktä,
Canımız sevgi bekleer
Yärimizdän her kerä.

Açan Gün geeri bakêr
Avşamnen kauşmakta,
Sansın sölemää isteer,
Ki genä dönecek bizä.

Açan bülbüllär çalêr
Aaçlarda Hederlezdä,
Genci sevişmää çeker
Yavklusunnan saklıda.

İNSANNARIN ECELİ

İnsannarın eceli
Yazılarmış göklerde.
Kimsä duuêr kismetli,
Yaşêêr nicä cennettä.
Çoyu sa geler Topraa
Hep zeetlenmää hem buuşmaa,
Ki ekmeeni kazanmaa,
Ter-su içindä olmaa.
Biri Allahı sever,
Hristosa hatır güder,
Dayma kliseyâ gider,
Ayozlara mum koyêr.
Başkası salt şennener,
Kolay yapêr çok para,
İnancıyı aldadêr,
Varlını alêr elä.
Koru, Allah, insanı,
Ani dua eder sana.
Kolaylandır işini,
Cennettä er hazırla.

ALLAHTAN KUVET

Kuşçaaz atlêêr daldan-dala
Hem kasavetli çivildêêr;
Bir kedi tırmanêr aaca,
Yavruları imää isteer.

Yuva sa incecik dalda,
Sık yapraklık onu saklêêr;
Kedi yalanêr yakında,
Ama ona yaklaşamêêr.

Kuşa yardım eder eşi,
Yırtıcıyı gagalamaa;
Hemen döner kedi geeri,
Çabucak erä atlamaa.

Bezbelli ölä Allahtan
Anaya kuvet eklener,
Yavrularını yuvadan
Eşinnän bilä kurtarêr.

DALGALI KARA DENİZDÄ

Dalgalı Kara denizdä,
Uzakta bir kayak üzer;
Büük dalgaların ardında
Dayma kaybelip-görüner.

O kayıkta iki kişi:
Delikanni çocuk hem kız,
Ani çıkmışlar ikisi
Kayıklan gezinmää gamsız.

İlkindän deniz durgundu,
Usulca dalgalanardı,
Hava da taa bulutsuzdu,
Lüzgerçik ancak esärdi.

Günduusundan kara bulut
Tezdä göktä peydalandı
Da geçmediynän çok vakıt,
Deniz fena dalgalandı.

Çok kişi deniz boyundan
Kasavetlän siiredärdi,
Nicä gençlär az umutlan
Dalgalarlan yarışardı.

Kaavi olan küçük kayıı
Becermäkläñ kullannardı,
Aykırı sade dalgayı
Kesmää hojma çalışardı.

Kız sa kayıkta korkudan,
Yaşlan dizçä dua edärdi
Panaiyaya, seremcedän
Kurtarsın o yalvarardı.

Martı kuşları göktä,
O gençleri dolaylardı,
Sansın butürlü denizä,
Uslansın izin verärdi.

Gençlerä karşı çıktıydı
İki girgin büük kayıklan,
Deniz artık sakladıydı
Onnarı dalgalarınnan.

Kurtaracılar dalêrlar
Fena dalgalı denizä,
Sade olanı bulêrlar,
Kız sa kurban olêr suya.

Ölä biter acı drama
Dalgalı Kara denizdä,
Onun üfkesi diil şaka,
Çok kişi kaybeler orda...

DUUMA AYLÄM BUCAKTA

İki duar köşesindä
İkona asılı durêr,
Altında sergenciktä
Dayma kandilcik yanêr.

İkonadan ay Nikolay
Sansın ayleyi koruyêr,
Yaşamak olsun kolay
Hepsimizä o isteer.

Duuma evimiz Bucakta
Butürlü aklıma geler,
Nicä kakum düzendä
Gözäl kilim dokuyêr.

Biz, küçüklär, dolayında
Mayıl olardık işinä,
İki lelek kilimdä
Şen bakardı gözümä.

Kırnak anamız üülendä
İmää yapardı kufnedä,
Bobamız sa dışarda
Çalışardı aulda.

Küüdä o ii çorbacıydı –
Şeremet adam ayledä;
Averäsız kaldıydı
Kırk dokuzuncu yılda.

Küüdä kolhoz kurulduydu
Çorbacıların varlınnan,
Bobam çirak olduydu
Kazanmaa „trudodennän”*...

*Trudoden – işlenän gün.

BETVALI VAKITLAR

Bucakta kıtlık olduydu,
Binnän kişi aaç öldüydü.
Kim onnara mum tuttuysdu?
Nicä onnar gömüldüydü?

Kim sayardı ölüleri
Büük kuyularda mezarda?
Kim aaladıydı onnarı
O betvalı vakıtlarda?

Kim cuvaba çekildiydi,
Ani çok aylä süündüydü?
Kim cezaya koyulduysdu,
Ani çok insan öldüydü?

Zulumnuk kuvetlendiydi
Kırkıncı titsi yıllarda.
Çok genç adam kıyıldıydı
Dünnäa cengin frontlarında.

Kırk altıncı yıl kuraktı –
Hembettän bereketsizdi,
Sovet Kuvedi inattı,
Vergi verilsin istärdi.

Çiftçi ekmeksiz kaldıydı,
Aaçlık geldi ydi küülerä.
Binnän kişi aaç öldüydü
Zaabitlerin beterinä.

YALNIZ İHTÄRLÄR

İki ihtär yalnız durêr
Sıcak camalın yanında;
Dädu lülesini emer,
Babunun – patret elindä.

Büütmüştülar iki uşak:
Biri çocuk biri dä kız.
Kız başka devlettä uzak,
Çocuk sa kaybelmiş izsiz.

Patrettän bakêr anaya
Asker rubasında oolu,
Ani çaarılmış askerlää
Seksenci yılın güz günü.

Katılmış Afgan cenginä,
Girginniini gösterärmüş,
Saldatlık borçluuna görä,
Herbir düüşä karışarmış.

Bir hatalı gecesindä
Girgin askerci yok olmuş.
Çocuktan kaarä, plutonda*
Öbürlär hepsi ölüymüş.

Kablettiynän bu haberi,
Ana-boba ihtärlamış;
Yaşamaa geçmiş havezi,
Saçları bim-biyaz olmuş.

Kapalı kıştan içerdä,
Sevinmeerlär ömürünä.
Yaş döker ana patredä,
Aalêêr boba lülesinä.

*Pluton – отделение.

YALNIZLIK

Gençtim hem saygılıydım,
Ama o yıllar geçti;
İhtârım hem yalnızım,
Kısmetli yolum bitti.

Sevârdim, sevilârdim
Çoktan geçân vakıta,
Boşta gibi yaşêêrım,
Kimsey urmêêr kapuma.

Bekim taa çok karımı,
Sevdim, ki sevgi verdi,
Nekadar ii anamı,
Kim dünnääya getirdi.

Bekim hatır bobama
Az güttüm gençliimdä –
Allahtan geldi ceza
Zetlenmää ihtârlımda.

Gençtim hem saygılıydım,
Ama o yıllar geçti;
İhtârım hem yalnızım,
Raatlı yaşamam bitti...

EVRENİN KANONU

Geçmiş vakit dönmeer geeri,
 Vakıt gider salt ileri;
 Dünkü gençlər ihtärlêêrlar,
 İhtärlar sa gençleşmeerlär;
 Vakıt geler – geçinerlär,
 Raametlilär dirilmeerlär.

Fidancıklar aaç olêrlar,
 Aaçlar sade kalinnêêrlar;
 Vakıt geler – ihtärlêêrlar,
 Endän körpä olamêêrlar;
 Eşererlär, silkinerlär,
 Bitkidä sä kuruyêrlar.

Kanon gerçek evrendä dä
 Onu sayêr yıldızlar da.
 Biri duuêr, gözäl şılêêr,
 Başkaları artık süüner,
 Sora Kara Delik olêr,
 Yakın geçän şafkı yudêr.

Bizdä Güneş – o da yıldız,
 Tutuşmuş – kalmamış yalnız,
 Dolayında Topraa kurmuş,

Nerdä diri tabiat duumuş.
Evrendä sä yok diveçlik,
Vakit gelecek – Güneş süünecek!..

AYDIN DÜNNÄÄ

Toprak Güneşi dolaylêêr,
Kışı yaza diiştirir,
Güneş duuêr, sora batêr,
Gün geçer, gecä geler.

Yıldızlar tutuşêr göktä,
Şafk ederlär yukarda,
Saman Yolu Evrendä
Renksiz şilêêr uzakta.

Gözäl Ay – Topraan uydusu*,
Dolaylêêr, çevrä yapêr –
Gündän şafk alan komşusu
Her gecä türlü duuêr.

Butakım kurulu Dünnää –
Aydın, gözäl, diveç görü.
Hepsi isteer çok yaşamaa,
Ama hepsi ölümnü.

*Uydu – спутник.

ENİ VAKITLAR

Eni vakıtlar geldi
Devlettä hepsimizä;
Fukaaralık, korkunçluk
Girdilär evimizä.

Parmaklıın arasından
Siirederiz dolayı,
Dışarda demir kapu
Koruyêr kvartirayı.

Hırsızlık hem fenalık
Etiştilär kuvedä,
Umutsuzluk kapladı
İnsannarı hererdä.

Zaabitlik kuvetleri
İnandırmaa çalışêr,
Ki yaşamak düzüldü –
İnsannar islää yaşêêr.

Yakın milion kişi
Gittilär iş aaramaa,
Aşırı devletlerdä
Biraz para kazanmaa.

Gelecek mi ii gnnr
Halkımıza bir ker?
Salt Allah bunu biler –
Ona kalır dua etm.

VARLILAR ŞENNENER

Çalgıcılar gür çalêr,
Daul dumburdêêr orda;
Te varlılar şennener
Taş aullan vilada*.

Türlü-türlü imeklâr,
Şarap, konyak sofrada;
Kısa saçlı eriflâr –
Sarfoş kızlar yanında.

Her gecä işidiler –
Daul düüler aulda,
Çıplak kızlar yıkanêr
Eriflârlân bazindä.

Bütün maalä uyumêêr
Gür muzika sesindän,
Ölä gecelâr geçer
Komşulara yakından.

Gündüz ihtâr babular
Dilener kasabada,
Arsız varlı eriflâr
Duruklanmêêrlar orda.

Ölä şindi vakıtlar
Bu fukaara devlettä,
İslää yaşêêr arsızlar –
Moralsızlık kuvettä...

*Vila – yazlık ev (загородный дом).

ARSIZ YAVKLU

Delikannı kız içerdä
Kilim dokuyêr düzendä,
Leleklärlän hem güllärlän,
Koyu eşil yapraklarlan.

Kilim dokuyêr hem aalêêr,
Zerä yavklusu evlener.
Evlener bir zengin kızlan,
Onun zengin zestresinnän.

Bir gül gibi gözäl kızı,
Sayın ayledän angısı,
Diiştirer bir çirkin kızlan,
Paalı çiizlän hem paraylan.

Çalışkan hem kırnak kızı,
Tamah, arsız yavklusu,
Diiştirer bir palaçorlan,
Haylazlan hem az akıllan.

–Aalama, kızım, aalama! –
Kızına yalvarêr ana,
–Taa ii şindi onsuz kalmaa,
Nekadar ona eş olmaa!

Çok dua edelim Allaha,
Namuzlu eş versin sana,
Sevda kuvetlensin Erdä,
Bu gercik aydın dünnäada!

UMUTSUZLUK

Bir karıylan bilişärdim,
Kim çok koca diıştirmişti.
Sölesin bän istedişdim,
Angısını o sevmişti.
–İlk kocamı pek sevärdim, –
Başladı karı annatmaa, –
Tabebetini azetmäzdim –
Beenärdi sarfoşluk etmää.
Onuştan ondan vazgeçtim,
Yalnızça kaldım evimdä.
Sora aklıma getirdim
Sevgili çocu kızıımda.
Genç adam artık evliydi,
Beenmäzdi eşini ama;
O beni sade sevärdi,
Bana istärdi evlenmää!
Ayırıldı karısından
Da endän evlendi bana.
Çok sevişärdik ilkindän –
Sonda uymadı kalbimä.
Adam döndü aylesinä.
Yalvardım beni afetsin.
O üfkeli dedi bana:
„Ko Allah seni prost etsin“!

Biraz vakit yalnız durdum,
Üüredici çalışardım.
Çapraştıydı bir gün yolum
Birinnän, kimi bilärdim.
O adam bana benzärdi,
Çok kariylan yaşamıştı.
Makar ki artık yaştaydı –
Canı beni istemişti...
Annaştıydık, evlendiydik,
Çok yıl bilä yaşadıydık.
İhtär adam hastalandı,
Gün-gündän yufkalandı;
Ömürü bitti, geçindi –
Beni yaslı karı yaptı...
Butürlü cuvap verdiydi
Karı benim soruşuma.
Sora buna eklediydi
Acı lafları canına:
–Şindi yaşta oldum artık,
Kimsey başka bakmêêr bana.
Önümdä salt umutsuzluk –
Yaşamak duaylan Allaha...

ADSIZ KADINA

Oldu mu, sanki, ani sän,
Açan biläydin eşinnän,
Sevinäsin yaşamaya,
Derin sevdalı duyguya?

Olmadı ölä, neçinki
Seversin sade kendini;
Üürenmemişin anandan
Hatırlı olmaa adamnan.

Oldu mu kimsä kısmetli,
Vakıdında sana evli,
Ki ömürü geçsin tatlı –
Sevsin da olsun sevgili?

Haliz sevdayı duymadın,
Sade faydayı aaradın
Sän evlenmektän her kerä.
Te, yalnız kaldın üzerä!

OYNAŞ

Kız taa onbeş yaşındaykan
Çocukları beenärmış,
Gecä patta uyuyarkan,
Onnarlan sevişärmış.

Ter-su içindä kalkarmış
Sabaalennär uykudan,
Gündüz başı acıyarmış,
Döndüynän uroklardan.

Otuşlara gezärmış
Büük kızlarlan birerdä,
Nerdä pek meraklanarmış,
Ne sölenler dolayda.

Bir genç karı oturuşta
Kızlara annadarmış,
Nicä kocası yatakta
Onu tatlı sevärmış.

Gençecik kızın ürää
Kuşçaaz gibi düülärmış,
Canı çekärmış denemää,
Nasıl bu iş olarmış.

Geçmişti iki uzun yıl,
Açan o buluşmuştu
Görgün olannan hem käämil,
Kiminnän sevişmişti.

Tezdä olan ona bıkmış,
Gitmiş temizi bulmaa.
Şindi kız görgünnü olmuş,
Üürenmiş eş avlamaa.

Diiştirärmış çocukları,
Gençleri, adamnarı,
Nicä cambaz beygirleri,
Nazlı kız fistannarı.

Birkaç kerä evlenmişti,
Ama diil çok vakıda,
Neçinki hep istemişti
Salt ona olsun fayda.

Düşkün sevişä oynaşın
Boşa yılları geçmiş,
Kısmetini kendisinin
Butürlü bulamamış.

Şindi kadın yaşêêr yalnız,
Kuku gibi dünnäada,
Uşaksız hem unukasız,
Hasretinnän birerdä.

NAMUZ

Yaşta adam annadardı
Bir oluşu gençliindän.
Dolayına toplanmıştı
Birkaç dostu yakından.
Yaklaştıydım bän dä ona,
Meraklandım, ne söleer,
Dikkatli oldum lafına,
Sesledim, ne annadêr:
–Kızı sevârdim gençliimdä,
Korudum namuzunu.
Bir başka kişi ardımda
Kirlletmişti kızlıını.
Kızdan, elbetki, vazgeçtim,
Eş o bana olmadı,
Arsız eriftän işittim,
Ani kızı sevmedi.
Eldän-elä geçti o kız,
Bir gülüntü etişti,
Yaşaması geçti kutsuz,
Kimsey onu beenmedi.
Şindi başka harınnıklar,
Namuz beş para yapmêêr.
Evlendiynän taa kızlar
Yärisinä veriler.

Vakit geler – steonoz olêr
Bir çocuklan klisedä,
Duaklan üzünü saklêêr –
Biyaz fata başında...

Bu laflarlan bitirdiydi
Annatmasını adam,
Bir soruş peydalandıydı
Fikirimdä ozaman:
Eni bakışı eskiylän
Lääzım mı karıştırmää,
İhtärın düşünmesinnän
Gençlerä maana bulmaa?

ZİHİR

Bir telefon açtın bana,
Zehir döktün canıma;
Bezbelli ölä tabeetin,
Fena gütmää sınaştın.

Efirä daatmaa zihiri
İlkin aklıma geldi;
İstämedim zarar yapmaa
Erdä diri tabiata.

Laflarının eri boşta,
Yılannarlan birerdä;
Tatlı sözlär kalsın burda
İnsannarın dilindä.

DOORULUK KUVETLENSİN

Dolaşıktır yaşamak
Burda aydın dünnäada,
Sade her gün çalışmak
Bolluk yapêr Toprakta.

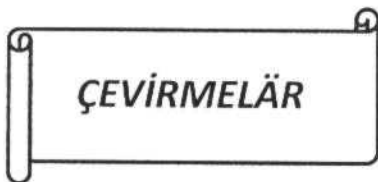
Haylazlık – hastalıktır,
İstener ilaçlansın;
Hırsızlık – büyük kabaattır.
O düşer cezalansın.

Dooruluk kuvetlensin
Lääzım devletimizdä;
Habarçılık yok olsun
Herzaman hem hererdä!

ÖKÜZ HEM İNEK

İneklän öküź buluşmuş
İki yol çatırında,
Selämneşmää sä unutmuş,
Nicä düşer o uurda.
İnek ona üfkelenmiş,
İstemiş buynuzlamaa.
Afetsin, öküź yalvarmış –
İnek mizlemiş ona.
Umursamaz* yorgun öküź
Bakmış kendi yoluna,
Çatırıkta inek yalnız
Çıkmış yolun boyuna.
Neçin beenmedi o beni? –
Şaşmış inek orada,
Hiç seçmedi mizlememi
Oynaşlıklan önündä!
Bilmäzdi, bezbelli, inek,
Ani öküź diil bua,
Elinsiz, ama diil erkek –
Uyêr salt boyndruklamaa.

* Umursamaz – безразличный.

MİHAY EMİNESKU

15.01.1850 – 15.06.1889

NE O SEVDA?

Ne o sevda? O bir uzun
Maana sän zeetlenäsin,
Binnän yaş döker gözlerin,
Hep taa isteer dökäsin.

Nışana kırıpta ondan
Sevda canını baalêêr,
Ki o çıkmasın aklından
Ömüründä, ne kalêr.

Açan sa eşiktä bekleer –
Köşenin gölgesindä,
Da sevgililär buluşêr,
Nicä uyêr kalbinä;

Kaybeler toprak göklärlän
Da senin canın düüler,
Ki hepsi baalı bir laflan,
Ani sessiz söläner.

İzleer seni aftalarlan
Bir adım yavaş-yavaş,
Tatlı elleşmək onnunan,
Titrek kirpiindä bir yaş.

İzleer onnarın şafkları,
Nicä Gün hem Ay, seni
Pek çok kerä gün aşırı,
Hojma gecä vakıdı.

Ömürün, yazılmış göktä,
Özlemeksiz uymasın,
Nicä liana sularda
Sevda sana sarmaşşın.

TEK KAVAKLARIN YANINDAN...

Tek kavakların yanından
Sıkça geçärdim bän;
Hepsi bilärdi dolaydan –
Bilmäzdin sade sän.

Sırçaya, ani şılardı,
Ölä sık bakardım;
Hepsi aalemnär annardı –
Salt sän annamazdın.

Kaç kerä bän beklediydim
Sendän bir fisirti!
Bir gün ömürdän veräydin,
O bana etärdi.

Bir saat olaydık biz yavklu,
Tatlı sevişelim,
Sesindä duyulsun duygu
Bir saat, da öleyim.

Güneşli açık gözündän
Neetlän şılak versän,
Göktä zamannarda gelän
Yıldız olursun sän.

Sıra, sıra ömürünü
Diveç yaşayacan,
Suuk sarmaşmannan gururlu
Dayma şafk edecän.

Bir süret sonsuz istenän,
Kimin yoktur çifti,
O zına, ani eveldän
Şindiyä etişti.

Sevdim seni barbar gözlän
Hem dolu acıylan,
Ne brakmıştılar eveldän
Dedelär iiliklän.

Büün makar olmêêrim pişman,
Ki geçerim siirek,
Ki döner kahırlı kafan
O kavaklara tek.

Çünkü şindi hepsi gibi
Gezersin, giyinersin,
Gözederim gamsız seni
Ölü gözlän sansın.

Sän läüzımdı tutunasın
O ayozlu büüdän
Hem kandilcii şıladasın
Sevdaya ozaman.

O, GEL BANA

Siiiret, kırlangaçlar gider,
Ceviz yaprakları akêr,
Artık kraa yatêr baalara –
O, gel bana; o, gel bana!

O, gel olalım el-elä,
Doymayım bakmaa üzünä,
Dayayım kafamı sana –
O güüsünä, o güüsünä!

Tutêrsın mı taa aklında,
Nicä gezârdik çayırdä,
Alardım seni kucaama
Ah, kaç kerä; ah, kaç kerä?

Bu dunnäada var çok kadın
Gözlârlän saçan kıvılcın...
Nesoysa onnar üüsektä,
Birsin bendä, birsin bendä!

Çünkü hojma şafk edersin,
Canımı serinnedersin,
Erdä gururlu yıldızım,
Benim sevgim, benim sevgim!

Şimdi geç güz zamanında
Silkiner yapraklar yola,
Kırda da yok iş insana...
O, gel bana; o, gel bana!

UYKULU KUŞÇAAZLAR

Avşamnen yorgun kuşçaaazlar
Yuvalarına dönmüşlər,
Saklasın onnarı dallar –
İi gecelär!

Salt sızıntı hep soluyêr,
Açan susêr kara kodru;
Çiçek başçada uyuyêr –
Raatça uyku!

Uyumaa sık kamişlıkta
Geçer sularda kuu kuşu,
Olsun ayozu yakında –
Tatlı uyku!

Bu gecenin güzelliindä
Sade garmoniya hem düşlər,
Gururlu Ay piner gökâ –
İi gecelär!

NEÇİN SALLANÊRSIN...

– Neçin, daa, sallanêrsın
 Yaamursuz hem lüzgersiz,
 Erä yatmış dallarsız?
 – Neçin bän salanmayım,
 Açan geçer zamanım!
 Gün kışalêr, gecä büüyer,
 Yapraklımı siirelttirer.
 Lüzgär yapraa buruştırêr,
 Çalar kuşlarımı kuuêr;
 Lüzgär üfleer bir tarafa –
 Kış yakında, yaz uzakta.
 Neçinsä iilmeyecäm,
 Açan kuşsuz kalacam!
 Uçêrlar benim üstümdä,
 Geçerlär sürüylän göktä,
 Benim fikirimnän bilä
 Hem kismetimnän birerdä.
 Giderlär sıra-sıra,
 Ki hava olêr kara,
 Annar gibi geçerlär,
 Kanatlarını silkerlär.
 Beni sä bekleer boşluk,
 Uyvaşmak hem solgunnuk,
 Yalnızçık hasretimnän,
 İilenmää sade onunnan!

O YILDIZA

O yıldıza, ani duudu,
Bir uzun yol var ölä,
Ki binnän yıl läüzim oldu
Şafkı etişsin bizä.

Bekim çoktan yolda süündü
O maavi uzaklarda,
Ama şılaa sade şindi
Göründü gözümüzdä.

O yıldızın ikonası
Yavaş gökä tırmandı;
Görünmäzdi, açan vardı,
Görüner, ama süündü.

Hep otürlü derin duygu
Yok olduydu gecedä,
Ama sevdamızın şafkı
İzleer bizi şindi dä.

AÇAN...

Açan sırçaya urêr dallar
Da titreerlâr kavaklar,
Sansın aklımda benimsin
Da usulca gelersin.

Açan yıldız gölä bakêr,
İçini aydınnadêr,
Sansın kesiler bir acım,
Duruklanêr fikirim.

Açan kalın bulut daalêr
Göktä dä Ay şafk eder,
Sansın girersin aklıma
Sade sän hem her kerä.

YALNIZLIK

İndirilmiş perdelärlän,
Masamda oturêrim,
Ateş titirer fırında,
Bän fikirä düşerim.

Sürüylän geler aklıma
Tatlı temrä. Anılar
Çalêrlar çekirgä gibi,
Nerdä eski yapılar,

Yada çatlêêrlar, düşerlär
Bu hasretli canıma,
Nicä bal mumu hep damnêêr
Hristin* ayaklarına.

Odanın köşelerindä
Payaklıklar örülmüş,
Kiyatların arasında
Sıçannar gezer sessiz.

Bu ölä tatlı dirliktä
Sesleerim, nasıl onnar
Yivında kiyatlarımın
Kabını kemirerlär.

Ah! Kaç kerä istediymdim
Enserä šiiri asmaa,
Da herzamana son koymaa
Liraya hem yalnızlaa.

Ama ozaman sıçannar,
Çekirgelär dolayda,
Çevirerlär havezimi
Peet dizmää kiyada.

Kimi kerä... siirek avşam...
Açan geç lampa yanêr,
Canım sansın er bulamêêr,
Açan mandal tıngırdêêr.

O geldi. Boş evim o saat,
Sansın dolu görüner,
Da karannık yaşamamda
Bir ikona şafk eder.

Üfkäm çıkêr, neçin vakıt
Geçmää alatlêêr ölä,
Açan durêrim yärimnän
Aaz-aaza hem el-elä.

ANMAKLAR AÇAN...

Anmaklarım geeri açan
Savaşêrlar çevirmää,
Tanışık yolu ozaman,
Endän isterim geçmää.

Büün dä evinin üstünä
Hep o yıldızlar çikêr
Da benim tatlı kefimä
Genä onnar şafk eder.

Gözäl uslu Ay duuardı
Sık aaçların üstündä,
Ani sarmaşık görärdi
Bizi sessiz birerdä.

Diveç candan baalı olmaa,
Cannarımız dua edärdi,
Açan ergivanın çiçää
Yolcaazlara silkinärdi.

Olar mı, ani özlemäk
Kaybelsin bir gecedä,
Açan bitmedi ulumak
Dalgalı sızıntıda,

Açan Ay geçer meşedän,
Hep tutarkan yolunu,
Açan senin gözlerindän
Bir bakış izleer beni?

ŞEFK

Gel daaya o sızıntıya,
Ani titreer çakılda,
Nerdä kayırımndan sundurma
Saklı aacın altında.

Kollarımın arasında
Dayanasın güüsümä,
Çözeyim senin duaanı
Da bakayım üzünä.

Dizlerimdä oturasın,
Salt ikimiz olalım,
Daalmış saçlarına düşsün
Çiçekleri ihlamurun.

Ak annın kula saçlarlan
Koluma yavaş yatsın,
Senin tatlı dudakların
Aazıma kurban olsun...

Göreces kısmetli düşlär,
Sevinecez sesinä
Yalnız daa sızıntıların,
Lüzgerin esmesinä.

Uyuklarkan düşünöklü
Daayın garmoniyasından,
Düşsün sıra-sıra çiçek
Üstümüä ihlamurdan.

ÖLÄ PEK GENÇECİK...

Ölä pek gençecik, benzeersin
Bir biyaz kirez çiçeenä,
Ayoz gibi sän görünersin,
Çıkarkan benim önümä.

Ancak dokunêrsın kilimä,
İpek fışlêêr, açan basêrsın,
Da tependän eteklerinä
Düş gibi ilin üzersin.

Uzun buruşuklu fistannan
Mermer anıt gibi duuêrsın –
Baalansın canım gözlerinnän,
Ani mutlu yaş dökersin.

Of, kısmetli düşü sevdanın,
Uslu gelin masallardan,
Gülümsämä! O gülümsemän
Gösterer, ne tatlıysın sän.

Nekadar o büülü gecäylän,
Karardacan gözlerimi,
Aazın sıcak fisirtisinnän,
Suuk kaplayacan belimi?..

Ansızdan geçer bir düşünmök –
Duak haşlak gözlerindä;
O sendä karannık vazgeçmök –
Gölgä tatlı havezindä.

Gidersin, bän islää annadım,
Ani almayım izini,
Diveç benim için yok oldun,
Benim canımın gelini!

Ani denedim – kabaat benim,
Geler diveç pişman olmaa,
Ödeyecäm o düşüm için,
Hep umutlanarkan boşuna.

Duuacan, sansın bir ikona
Temiz Panaiya gibi,
Annında olacek korona –
Nereyi yolun? Dö necän mi?

O SOKACIKTA

Hep o sokacın üstündä
Ay şilêêr pençeredä,
Sade parmaklın ardında
Seni saklêêr sık perdä!

Hep o çiçeklenmiş aaçlar
Uzanêrlar içeri,
Salt büünkü gün yapamêêrlar
Geçmiş-gitmiş günneri.

Başka şindi senin canın,
Başka şindi gözlerin,
Sade bän hiç diişilmedim,
Sendä biter yollarım.

Ölä incecik hem cici,
Şen gelärdin gölgeyä,
Adımnardın yavaş-yavaş
Saklı gür çalılıklaa.

Düşärdin benim güüsümä
Neredeyiz bilmedään,
Da annaşardık ikimiz
Hiç bir laf sölämedään.

Cuvap ettik öpüşmäklär
Soruşlara faydasız,
Nelär olêr bu dünnäada
Bilmää istemäzdik biz.

Yaşamamın büülüündä
Bilmäzdim, ki birtakım:
Ya dayanmaa bir gölgeyä,
Ya inanmaa, ne deer kadın.

Lüzgär titreer perdelerdä
Büün dä, nasıl her kerä,
Salt sän onnarın ardından
Hiç görünmeersin genä!

GÖL

Kodruların maavi gölü
Üklü su çiçeklerinnän,
Sarsarkan ak halkalarlan,
Tepreder kayıı suyunnan.

Bän gezerim kenarında
Da sesleerim, ya bekleerim
O görünsün kamışlıktan,
Güüsümä düşsün isteerim.

Atlayalım küçük kayaa,
Birleştiynän su sesinnän,
Kaçırayım kullanmayı
Bilä su küreklerinnän;

Üzelim kaplanmış büülän
Uslu ay şafkın altında,
Lüzgär fışlasın saazlıkta
Hem göl – suyun dalgasında.

Ama o gelmeer... Yalnızça
Canım sıkılêr boşuna
Çok su çiçäännän üstündä
O maavi gölün boyunda.

AH, KAL

„Ah, kal, kal burada bendä,
Pek çok seni severim!
Hem hepsini havezlerin
Salt bän duymaa bilerim!

Gölgenin karannında
Seni printä benzederim,
Kara, uslu gözlerini
Su içindä seçerim;

Dalganın ulumasınnan,
Otun sallanmasınnan,
Bän yapacam, işidäsin
Karacaları sürüylän;

Görerim, ani büülendin
Da sessiz lafedersin,
A yalabık su içindä
Çıplak ayaanı tutêrsın

Hem bakêrsın dolu aya,
Göllerin şafklarına,
Yılların benzeerlär ana,
Tatlı annar – asirä”.

Ölä sölärdi daa yavaş,
Kemerlerini sallarkan;
Sıklık ettim o laflara,
Çıktım kıra gülärkän.

Büün genä geeri dönärsäm,
Annamaa onu yok nicä...
Nerdeysin sän, uşaklım,
Senin daayınnan bilä?

OLSUN AVŞAM...

Olsun avşam, gün kauşsun,
Gecä gelsin ardından;
Usulca sora Ay duusun,
Titrärkän su içindän;

Ko daatsın kıvılcınnarı
Yolcaazlara andızda,
Yaasın flambur çiçekleri
İkimizä gölgedä.

Kasavetli kafam benim
Yatsın senin güüsünä,
Şafkları duruk gözlerin
Tatlı görünsün bana,

Ki uslu olayım genä,
Çünkü annêêrsın beni,
Nicä gök, bakarkan gölä,
Kaplêêr bütün dibini.

Büüsünnän suuk şılakların
Duygumu dolaşasın,
Üstünä ahtlı gecemin
Diveç sessizlii dökäsin.

Benim üstümdä kalasın,
Kesilsin acılarım;
Bana ilk sevda olasın
Hem bitki bahtlı düşüm.

NE HASRETLİ CAN...

Ne hasretli can vermişlär
Bana o dedelär,
Ki sınınmış ona okadar
Acılar hem zeetlär?

Ne mutsuz can hem faydasız
Hem netürlü kildän,
Ki okadar aldanmaklan
Umutlanêr enidän?

Nicä duymêêr, ki betvalı
Yaşamaa yokluklan?
O, denizin dalgaları,
Alın beni sizinnän!

KRİTİKLERİMÄ

Çok çiçek var, ama azı
Bu dünnäada meyva yapêr.
Hepsi isteer çok yaşamaa,
Çoyu sa ölüp-silkiner.

Bekim dä kolay peet yazmaa,
Açan yok ne söyleyâsin,
Sıra dizmäâ boş laflarlan,
Sade kuyruu uydurasın.

Açan sa canın darsiyêr,
Sıkıntının hem hasretin
Seslerini senin aklın
İsteer başadan seslesin,

Ozaman, çiçeklär gibi,
O seslär, fikirlerindä,
Giiyimni sözdän rubalarlan
İsteerlär olmaa dünnäada.

O kendi yaşaman için
Hem kendi havezin için,
Nerdä sudu kesicilär,
Dayanıksız buzlu gözlär?

Ah! Ozaman sana geler,
Sansın başına gök düşer;
Nerdä bulacan o sözü,
Ani sade dooru söleer?

Siz, kritiklär, boş çiçeklär,
Ani meyva yapmadınız –
Bekim dä kolay peet yazmaa,
Açan yok ne deyäsınız.

VASİLE ALEKSANDRİ

21.07.1821 – 22.08.1890

SERENADA

Göktän geldin sän burayı
Kismetli yapmaa dünnäayı,
Ver bir gün ömüründän;
Ver bir allaa günü bana,
Mutluluk getir canıma
Da canımı al bendän.

Nesä sä işlär dünnäada,
Hep o türlü dünnäa bana
Hiç görünmeer gölgendän.
Ver bir allaa günü bana,
Mutluluk getir canıma
Da canımı al bendän.

Can verersin gülümsemännän –
Ölüm senin duymazlınnan,
Sevdanı ver cennettän.
Ver bir allaa günü bana,
Mutluluk getir canıma
Da canımı al bendän.

ÖZLEMÄK

Ah! Özledim pek seni bän,
Şafk edän ayozçuum göktän!
Ah! Özledim hem aalêêrim,
Hem yolunu gözederim.

Gündüz hem gecä acıylan
Canım seni isteer şefklän,
İsteer tatlı fisirtinnän,
İsteer hojma gün-gecäylän.

Paalı yärim, tatlı sevgim,
Nerdä şannı üzün senin?
Nerdä cana girän sesin?
Nerdeysin, sevgim, nerdeysin?

Olaydı gök tä sevgiylän,
Görünsün gülümsemännän;
Gök dayanaklı olaydı,
Bir öpüş getireceydi.

Ama, vay! Vakıdım geçer,
Günnärlän asirlär gider,
Gözlerim dä şılaa görmeer
Hem acım da hiç kesilmeer.

Darsıklım yakêr gün gibi,
O, gençecik çiçek cici!
Hasret süündürer, soldurêr
Canı, ani seni sever!

YAVKLULAR

Şu çayırda bir pınarda,
Yapaa yıkêêrlar orada
İki kız da gülerlär
Hem ölä lafederlär:

„Avşam lüzgeri esärkän,
Ekinnär çalkalanarkan,
Üç kerä okuyalım
Da pınara bakalım.

Tutunarsa okumamız,
Aynada gibi orda biz,
Bahtımızı göreciz,
Yavklumuzu seçeciz”.

Avşam lüzgeri estiynän,
Kırda kaplı ekinnärlän,
Üç kerä okudular
Da pınara baktılar.

Pınarda suyun üzündä,
Nicä sabaalen düşündä,
Gördülär, gülümsärkän,
İki süret şılarkan.

O gölgelär biyazlınnan,
Gülümseli aazlarinnan,
Üzärdi, sallanardı,
Kızlara göz kıpardı...

* * *

Te genä suyun üzündä,
Nicä sabaalen düşündä,
Taa iki peydalandıydı,
Görüşleri girgindi.

Ama bu eni süretlär
Diildilär nicä öbürlär:
Biyaz su çiçää gibi,
Uslu açık gök gibi.

Üzleri lüzgerdän yanmış,
Saçları kara, kaşları geniş,
Sansın duan – gözleri,
Keezlemää becerikli.

„Bak, mari, Allah yaratıı!
(Dedi ydi kızlar alatlı)
İsteyiş gerçiklendi,
Girginnär üzä çıktı!

Görersin mi sessizleri?
Sansın öpmää isteerlär bizi.
Görersin mi elleri?
Sarmaşmaa isteerlär ani!"

Lafı bitirmedään kızlar,
Annılarında duydular,
Bilmeerlär, nicä oldu,
Tatlı öpüşlär konu

* * *

Artık kızlar o pınarda
Yıkamêêr yapaa yanında;
Çünkü daada o andan
Günneri geçer sıradan.

Bilerlär, nicä uçêrlar
Duşmannara kurşumnar,
Pek çok kerä gördülär,
Nicä kaçêr gäurlar,

Ki nezamandan o kızlar
Annılarında duydular,
Ne tatlı o öpüşlär,
Onnar daaya gittilär

İki girgin pelivannan,
Kara saçlan, sık kaşlarlan,
Duan gibi gözleri,
Keezemää becerikli.

DÜN HEM BÜÜN

Dün toprak gercik eşildi,
Büün toprak biyazlanêr,
Sararmış sa kıştan güneş
Dumannarda kaybeler.

Dün sıcaktı, büün yaayêr kaar,
Da pudralanmış daadan
Aaç atmacalar, ayılar
Çıktı avlamaa kurban.

Dün tarla kuşu uçarkan,
Şen çalardı yukarda;
Büün salt kuzgunnar gaklarkan,
Uçêrlar soluk kırdı.

Dünkü gün tabiatın gençlii
Gercikti bakmaa bizä;
Büün onun çirkin ihtêrlıı
Genişlenmiş üzünä.

Ne kötü hem aar acılık
Boyalarını silmiş
Da avşam-sabaa yannaşık
Bim-biyaz olsun yapmış.

Ah, tabiat! Senin gibi
İnsan da – açmış çiçek,
Bir anda, vay, olêr şindi,
Canın acêêr – bir yıkık.

Da o hiç, makar, denämeer,
Kaarların zamanından,
İlkyazı, ani gülümseer
Gün, çiçek arasından.

DÜŞLÄR

Paalı biyaz inci çiçää!
Gördün mü çii güllerdä,
Onun yalabıklı nicä
Biter kara bulutta?

Hep ölä o nazlı şafklar
Tatlı hem şen gözlerdä
Mutsuz, acı yaş olêrlar
Bu dünnäada çok kerä!

Kaç çiçeklenmiş üreklär
Şafklara şen uçêrlar,
Da ansızdan sörpeşerlär,
Düşüp erä, ölerlär?

Nekadar sevdalı düşlär,
Canın tatlı gömüsü,
Süünerlär, nicä temrelär,
Sansın yıldırım süündü?

Bu kanonu sert kaderin,
Ani yapmêêr isläälik!
Büün yaşamak, yaarin ölüm,
Büün zevk, yaarin acılık!..

Mutlu, kimin gerçeklener
Düşleri bu dünnäada!
Mutlu, kim sever, seviler
Yaşarkan gercik erdä.

Çünkü o sevda gençliindän
Yapêr dünnäayı cennet,
Da Allahtan memlekettä
Canına bulêr kuvet!

DÜNNÄÄ TÜRKÜLERİ

I

Benim canım çok acılı,
Kara ömürümün danı!
Yok havezım yaşamaa,
Her gün hazırım ölmää!

Canım, ol taa dayanıklı,
Ayak altında er gibi,
Yatmadaan, kefinä görä,
Duygusuz mezarıma.

Ne fayda, ani aalêersın,
Ani kannı yaş dökersin
Bu dalgalı dünnäada?..
Durmadaan geçer dalga!

Sus, benim sert korkunç acım,
Ko sessiz zeetlensin canım,
O günä kadar, açan
Ölüm gelecek Allahtan!

II

Vardı bir kerä dunnäada
Kefim kıza, şanı ada,
Şindi ko olsun ölä –
Öleyim adımnan bilä!

Vardı bendä bir zamanda
Tatlı vatan, tatlı ana;
Şindi bän kayıplandım,
Geniş boşta kaybeldim!

III

Vardı bendä mutluluumda
Bir tatlı düşüm sevdamda...
Nerdä o düş, Allahım?
Nerdä cennet, nerdä kaldım?

Acı bana, acı bana!
Gökün krallıundan içimä
Girdi uzun yıldırım!
Kimdim bän da ne oldum?

Of, acım, angı tarafa
Sendän kaçmaa kalêr bana?
Dünnäada iz brakmayım,
Hiç bir ses işitmeyim!

Nasil kurtulmaa kötüdän?
Nereyi kaçmaa kendimdän
Da Toprakta bilmeyim,
Öldüm mü, diriyim mi?

Verin, verin kanat bana,
Uçayım günün altında.
Verin kanat özlemdän,
Gecä dä uçayım bän.

Gidärim bän, hep gidärim,
Özlem tutmasın istärim!
Ko yolda görän beni,
Aalasın ecelimi!

OKTAVIAN GOGA

1.04.1881 – 7.05.1938

AVŞAM

Gök karartmış barizini,
Sansın bir hasretli ana,
Gündöndü sä düşünöklü
Annısını iiltmiş ona.

Hava altın yulaflara
Gümüşlerini damnadêr,
Bir düş gibi yalnız sırcık
Kanatçıklarını silker.

Daa yattırêr kuşlarını,
Uyuyêr, marazlı kamış,
İki gelincik sıçanı,
Nerdä bir kayırım yatmış.

Durmuş yorgun su dermeni,
Uyuyêr suyu kopkada,
Uyuklêêr çoban dirseendä,
Döşeli yaamurluunda.

Uyuklêêrlar gök hem toprak,
Gök tatlı kaplamış eri,
Salt sızıntı hep taa sarsêr,
Nicä büük kızın güüsleri.

İHTÄRLAR

Neçin yolladınız sizdän
Beni tez evimizdän?
Kalaceydım ool pulukta,
Kalaceydım kosada.

Ozaman bän gezmeyceydım
Ölä türlü yollarda,
Olaceydım sizä direk
İhtärlıkta aulda.

Evleneceydım, döndüynän
Slujbadan padişaaada,
Olaceydı kendi evim,
Sayılaceydım küüdä.

Kaç unuka duuaceydı
“Dädu” sana desinnär...
Soleyceydin masal, nerdä
Kırmızı padişaalılar...

* * *

Ölä geçer günneriniz,
Duaylan Panaiyaya,
Aalêêr ana dua kiyadına,
Boba sa – sakalına...

BİZ

Bizdä var küknar daaları
 Hem çok ipek kırlarda;
 Ölä çok pipiruda var,
 Nicä kahir içerdä.
 Aşırı halktan bübüllär
 Gelerlär doyna seslemää;
 Bizdä var çok türkü, çiçek
 Hem çok göz yaşı dökmää.

Bizdä ihtärlamış güneş
 Üüsek göktä pek şilêêr,
 Nezamandan topraamızda
 Bizim için o duumêêr...
 Daaların çalılıkları
 Kahırı annadêrlar,
 Kahırı götürer Mureş*,
 Hem Krişlär* götürerlär.

Bizdä karılar aalarkan
 İplik işleerlär iiylän,
 Kucaklarkan kahirını
 Aalêêr boba oolunnan.
 Bizim taa yavaş horumuz
 Tatlı gökün altında,
 Neçinki türkümüz aalêêr
 Hepsinin gözlerindä.

Kelebeklär dä sakınêr,
Uçarkan maavi havada,
Çünkü bizim yaşlarımız
Çii güllerin üstündä.
Açan daalar-kardaşlıklar
Büülderlär güüslerini,
Deerlär, ki yaştan örülü
O ihtär Olt*, zavallı.

Bir düşümüz olamadı,
Kaldı sade acılar.
Kahırlardan geçindilär
Dedelär hem atalar...
Unutulmuş vakıtlardan,
Darsıklıktan sızlarkan,
Biz bir düşün boşluunu
Serperiz göz yaşınnan.

*Romıniyanın dereleri.

BİR GÖZ YAŞI

Açan paylaştırcan bir kerä
Paalı işlerini senin,
O türlü adamaklarından
Salt göz yaşın olsun benim.

Adansın bana can damnası,
Ani derinniimdä duuêr,
Çünkü sade derin denizdä
Paalı sedeflär tutulêr.

SÜÜNER BİR GÜL

Teninnän sörpeşmiş kahırdan,
Bir gül süüner çiçek çölmeendä,
Aalarkan akan yapraklarlan,
Serper yastıcaa pençeredä.

Zavallı çiçecik zeetlener
Hem öler sessiz sevgisindä,
Nicä bilinçsiz sevda öler
Bir etişmiş kızın canında.

Zeetlener da ikinci gunä
Etişmeyecek o gözellii;
Başka gül alacak kendinä
Cici corbacıykanın eli.

Sıra-sıra eni çiçeklär
Hep açaceklar pençeredä,
Nicä diriler gözäl düşlär
Hem öler bizim yolumuzda.

YALNIZ

Hastalanmış darsıklıktan,
Feslen öler pençeredä,
İkimizin kismetimiz
Gitti aşırı devledä.

Başçam da şindi boş oldu,
Süüner haşış yaş dökärkän,
Tertiplenmemiş elinnän,
Brakılmış kelebeklärän.

Nerdeysiniz, kara gözlär,
Bana tatlı hatır güdän?
Yolunmadı yaban otu
Yolcaazlarının üstündän.

BRAKILMIŞ

Geçiner sıraylan kıpışlar,
Kimsey başka açmêêr kapumu,
Açan zaman döşer canıma
O geçinmiş hem sert külünü.

Dumannar geler gecelârlân,
Ahmak uçurum* beni yudêr,
Hem barbar sakırgalar geler,
Düşümün kanadını kırêr.

Yok şua suazlasın annımı,
Usulca gelârkân yıldızdan...
Şafk edecek mi taa bir kerâ
Benim dualarıma altardan?

Çok umutlarımın meşesi
Ölü yapraklarını silker...
Vay, sade sän ölä gözâlsin,
Ama büük yol bizi ayırêr.

* Uçurum – пропасть.

KAHIR

Benim kahırım – derin deniz,
Ani yok ucu-kenarı,
Onun meydanında bitkisiz
Çok sakırğa durêr saklı.

Kahırım – ömürümün çii zi
Herzaman benimnän bilä,
Sessiz hem buzlu peşçerası,
Ne suuk onun gölgesindä!

Kahır, ani sıridêr lafsız,
Buluştuynan, gözlerimdän
Da görüner sana ölä mecäz,
Bana çaarış mezarlıktan...

EER ÖLÄRSÄM

Eer ölärsäm bu ilkyazın,
Aala beni sän anamnan;
İkiniz aalayasınız
Kara benizli duaklan.

Kimsey başka acımasın
Sizin metin ölünüzü
Hem, yalvarêım, gömmäklä
Harcamayın paranızı...

Çaarın salt popazı Naie
Okusun ay yazısından
Hem sölesin bir lafetmäk,
Ki biriydim bilgiçlerdän.

Ama duumuşum, bezbelli,
O çok fasıl zodiyada,
Ki düüdü hep kısmetsizlik
Bu bütün aydın dünnäada,

Benim acılı kaderim
Kahır getirecek küüyä,
Yaş dökecek popaz Naie
Ay dua kiyadın üstünä.

Sımarlayın benim için
Bir ay sabaa slujbasını,
Götürün türlü imeklär,
Koysun o da sofrasını.

GRIGORE VIERU

(14.02.1935 – 18.01.2009)

ANA DİLİNDÄ

Hep birtürlü dildä
Aalêêr bütün dünnää,
Hep birtürlü dildä
Güler bir toprak.
Salt ana dilindä
Acını kolaylêêrsın,
Sevincini sä
Türkü yapêrsın.

Ana dilindä
Özleersin ananı,
Şarap ta taa şarap,
Üülen dä taa üülen.
Salt ana dilindä
Yalnız gülersin,
Salt ana dilindä
Aalamanı kesersin.

Becermedään sä
Ne aalamaa, ne gülmää,
Ne dä suazlamaa
Hem dä çalmaa
Senin erinnän
Hem gökännän birerdä,
Sus ozaman
Ana dilindä!

İSTEERİM SENİ GÖRMÄÄ

– Hay görüşelim, karı,
Sendä yada bendä!
Özledim körpä otu
Eşil gözlerindä;

Kara kirpiklerini
İlin titireyän,
Yaamurun buuyu gibi
Daaları kaplayan.

– Hay görüşelim, adam,
Sendä yada bendä,
Te orak vakıtları
Eşil gözlerimdä.

Hay biç – aniki otlar,
Ciilän hem yıldızlan,
Taa sık hem dä taa eşil
Büüsün senin ardından.

DUA

Bu karıyı, ani zeetlener,
Sän acımaa çalış, kader,
Doldur güüslerini sütlän,
Ver uřaa, ani o isteer;

Yap, ki üzündä şılasın
Gözäl ana benekleri,
Nasıl gölün şafklı üstündä
Güzün altın yaprakları.

Yap, aniki datsın o da
Alma gibi pembersini
Küçük yaratın da düřtür
Sallangaca sık saçını.

Doldur plänanın çiçäännän
Dalını eşil flamburun,
Getir ona kısmetini,
Ki karı taa gözäl olsun.

NEÇİN KAHIRLIYSIN?

Hojma canın bana yakındır,
Kimseylän gögeli olmazsın;
Gökün kısmeti gözäl Aydır,
Benim kısmetim, yärim, sänsin.
Bir zümbül gibi görünärdin,
Ani büüyer gökün altında;
Gözäldin, açan taa uşaktın,
Hep ölä gözäldin kızlıında.
Neçin kahırsak biz olalım?
Sän beni seversin, bän seni.
Allah versin, da uşakların
Olsunnar hep ölä kısmetli!
Görërim hasretli üzündä
Senin acılı bakışını
Hem görërim seni aynada,
Kopararkan aarmış saçını.
Benim yärim hem gömüm benim,
Olma kahırlı, ki çok yaşın.
Nicä sän kızlıında gözäldin,
Hanum da olarak gözäl kaldın.
İlk kraadan aarmış saçlarını
Saklama barizin altında.

Ne düzardı senin kızlıını,
Taa gözäl yapêr analıında.
Sevin dâ olma hiç kahırlı,
Karılar gözäl herbir yaşta.
Erdä ölä hepsi sıralı –
Dayma dua edelim Allaha.

İÇİNDEKİLÄR

AVTORDAN	4
ANA TARAFIM	
Bir vatan var insanda	6
Ana dilim – oguz dili...	7
Ana dili	9
Oda Mihail Çakirä	11
Dimitri Karaçoban	13
Can sıcaklıı	15
Sevdim sizi	16
Canım darsiyêr	18
Sufletu-mi tânjeşte	19
Yollarımın çatırında	20
Anmaklar	21
Şannı olsun gagauzluk	22
Çeşmäküü	23
Baba Marta	25
İlkyaz	26
İlkyaz küüdä	28
Gecä göldä	30
Yaz gecesi küüdä	31
Bulutsuz gecelär	32
Güneş gitti kauşmaa	33

İaamur yaadı	34
Geç güz	36
Yaprak dökümü	37
Güz bitkisi Bucakta	38
Saurgun	40
Viscolul	42
Butakım geçer aylar	44
Meşä	47
Kavak	48
DİVEÇ SEVDA	
Süünmâz sevgi	50
Nestins amor	52
Bir yıldız	54
İlk sevgim	55
Adsız hanuma	57
Sevda duygusu	59
Bir diri şufa gibiydin...	60
Tutêrsın mı aklında?	62
Îți aduci aminte?	63
Seçtiydim çoktan	64
Açan turnalar öter	66
Hastalandım özlemektän	68
Duygu	69
Sentiment	70

Tatlı duygu	71
Diveç sevda	72
Ayın oraa şen şilêêr...	73
Gençlik	74
Gözlär	75
Çiçeklär	77
Kismetsiz sevda	78

AYDIN DÜNNÄÄ

Saalık dileerim sizä	92
Kademni ayledä	93
Dua	95
Uzun yolum	97
Ecel	99
Destinul	101
Albom	103
Çiçeklär dä silkinärdi	104
Kukumäu çirkin baarardı	106
Hasretli anmaklar	108
Ayırılmak	109
Vakit geçer, vakit geler	110
Vreimea trece, vremea vine	111
Avşamnêêr	112
Sakırğa	114
Restoranda	115

Bir ihtärin ispiyadası	116
Havez	118
Toprak	120
İnsan dünnäda	121
İnsannarın eceli	122
Allahtan kuvet	123
Dalgalı Kara denizdä	124
Duuma evim Bucakta	127
Betvalı vakıtlar	129
Yalnız ihtärlar	131
Yalnızlık	133
Evrenin kanonu	134
Aydın dünnäa	136

PAMFLETLÄR

Eni vakıtlar	138
Varlılar şennener	140
Arsız yavklu	142
Umutsuzluk	144
Adsız kadına	146
Oynaş	147
Namuz	150
Zahir	152
Dooruluk kuvetlensin	153
Öküz hem inek	154

ÇEVİRMELÄR**Mihay Eminesku**

Ne o sevda?	156
Tek kavakların yanından	158
O, gel bana	161
Uykulu kuşçaazlar	163
Neçin sallanêrsın...	164
O yıldıza	166
Açan..	166
Yalnızlık	167
Anmaklar açan...	169
Şefk	171
Ölä pek gençecik	173
O sokacıkta	175
Göl	177
Ah, kal	178
Olsun avşam...	180
Ne hasretli can...	182
Kritiklerimä	183

Vasile Aleksandri

Serenada	185
Özlemäk	186
Nışannılar	190

Dün hem büün	192
Düşlär	194
Dünnäa türküsü	196
Oktavian Goga	
Avşam	199
İhtärlar	201
Biz	202
Bir göz yaşı	204
Süüner bir gül	205
Yalnız	206
Brakılmış	207
Kahır	208
Eer ölärsäm	209
Grigore Vieru	
Ana dilindä	211
İsteerim seni görmää	213
Dua	214
Neçin kahırlıysın?	215

VLAD-DEMİR CARAGANÇU

Uzun yol ömürümdä
Hep alatlan bän geçtim,
Kısa kaldı önlümdä —
Artık sona yaklaştım.

Var taa çok ne söylemää
Okuyucularıma,
Sıra-sıra peet dizmää
Hoşma geler akıma.

Kiyatlarımnan anılmaa
Bän istärim Bucakta;
Liramnan anıt kurmaa,
Dill taştan mezarlıkta.